

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah
Velja za vse leto - \$6.00
Za pol leta - \$3.00
Za New York celo leto - \$7.00
Za inozemstvo celo leto - \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal holidays.
75,030 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876.

NO. 189. — ŠTEV. 189.

NEW YORK, TUESDAY, AUGUST 12, 1924. — TOREK, 12. AVGUSTA, 1924.

VOLUME XXXII. — LETNIK XXXII.

FRANCIJA IN IZPRAZNENJE PORUHRJA

Tisoče ljudi je pozdravilo ministrskega predsednika Herriota, ko se je vračal v London, da sklene konečni dogovor z Nemci. — Francozi so prišli do spoznanja, da je sklenitev miru z Nemčijo neobhodno potrebna. Herriot je dobil polnomoč, da odpokliče francoske čete iz Ruhra kadarkoli hoče. — Potreba trgovinske pogodbe z Nemčiji.

Poroča Arno Dosch-Fleuret.

Pariz, Francija, 11. avgusta. — "Dolgo naj živi Herriot! Naj živi mir! Napravite konec vojni!"

V spremstvu teh besed, ki so prihajale iz tisočih grl, se odpotoval ministrski predsednik Herriot zopet v London, da sklene konečni dogovor z Nemčijo glede popolnega izpraznenja Ruhra. Kabinet je ugodil njegovim željam in stotak predsednik francoske republike, Doumergue.

Pariz, ki izprva ni vedel, zakaj se je ministrski predsednik tako nepričakovano vrnil iz medzavezniške reparacijske konference, je izvedel včeraj, da je prišel v namen, da dobi odobrenje svojega kabineta za popolno izpraznenje Ruhra. Kabinet je ugodil njegovim željam in stotak predsednik francoske republike, Doumergue.

Na tisoče ljudi se je zbralo na železniški postaji St. Lazare, kjer je ministrski predsednik sedel v vlak, ki ga je odvedel v Calais, kjer se je vkrcal na ladjo, da ga pose na angleško obal.

"Spravite naše fante iz Ruhra," je zakričala neka žena, ko se je prikazal vojni minister Nollet, ki je spremljal Herriota.

General Nollet, oblečen v civilno obleko, se je le mehkal ter kimal navdušeni ljudski množici. On je sicer nasprotoval vojaškemu izpraznenju Ruhra, a je bil porazen v kabinetu in vsled tega se je napotil z ministrskim predsednikom vred v London, vdan v svojo usodo, da ponaga izdelati in določiti podrobnosti tega izpraznenja.

Predno je stopil na vlak, je podal ministrski predsednik Herriot naslednje ugotovilo:

"Pogajanja, ki me čakajo, so preveč delikatnega značaja, da bi mogel riskirati odkritosrčno izjavo glede bistvenih stvari, ki pridejo pri tem v poštev. Najmanjša inkrecija bi lahko dovela do intrig ali se dotaknila nežnih občutljivosti. Prepričan sem, da je tehnično delo skoro dovršeno in da lahko posvetimo prihodnji teden v Londonu splošnemu in popolnemu sporazumu."

Ko se je vračal v London, ni hotel Herriot povedati, da ima polnomoč določiti izpraznenje Ruhra, kadarkoli bi se mu zdelo primerno. Dobil je polnomoč, da se posluži vojaškega izpraznenja kot vade ali predmeta barantanja, da uveljavi popolni nemški sprejem dogovora, sklenjenega med Herriotom ter MacDonaldom. Z drugimi besedami rečeno, se poslužujejo sedaj Francozi vojaškega izpraznenja Ruhra kot orožja pri uravnavi reparacijske zruce.

Herriot je prišel v Pariz izključno le v namen, da lobi odobrenje svojega kabineta za vojaško izpraznenje Ruhra. Francoska delegacija v Londonu je imela dve nasprotujoči si tezi glede tega vprašanja. Prva teza je obstajala v argumentu generala Nolleta, da morajo ostati francoske čete v Ruhru, dokler ne bo Nemčija razorožena ter pod popolno kontrolo. Druga teza, katero sta podpirala Herriot in finančni minister Clementel, pa se je glasila, da nima okupacija Ruhra nobenega opravka z razoroženjem ali varnostjo Francije.

Ker je bil prepričan, da žele Nemci predvsem izpraznenje Ruhra, je sklenil Herriot pospešiti izvršenje Dawesovega načrta s tem, da ugoditi tej iskreni želji ne le nemške vlade, temveč vsega nemškega naroda.

Zaželjivo bi bilo, če bi bilo mogoče skleniti z Nemčijo trgovinsko pogodbo, ki bi določala, da ima Francija prednost pred drugimi narodi, kajti prednostne pravice Francije na temelju versailske mirovne pogodbe bodo ugasnile januarja meseca prihodnjega leta.

Maršal Foch, katerega so vprašali za svet, je izjavil, da nima general Nollet prav. Ko je mogel Herriot objaviti, da ima zagotovilo MacDonalda, da ne bodo Angleži izpraznili Kolina, dokler ne bo zagotovljeno, da je Nemčija razorožena in da aktivno izpolnjuje pogoje mirovne pogodbe ter Dawesovega načrta, je kabinet z navdušenjem odobrila njegov program.

NA ČAST PRINCU IZ WALESA

Washington, D. C., 11. avgusta. Washington Post je izjavila danes, da bo princ iz Walesa, angleški prestolonaslednik, deležen največjih časti kot jih poznajo v diplomatskih krogih, namreč banke, katerega se bodo udeležili le člani kabineta. List poroča, da bo princ v New York dne 30. avgusta, da se udeleži mednarodnega sloiger na Long Islandu, kjer bo s parnikom "Beren-

oče, kralj Jurij, dovoliti, da bi obiskal Združene države inkognito, kot lord Henfrew. Kralj se je postavil na stališče, da zahteva mednarodna dvorljivost, da se poslužuje princ najvišjega naslova, celo v slučaju, da potuje le za zabavo.

Vsled tega je bilo treba izpremeniti načrte tako, da mora princ formalno obiskati ameriškega predsednika.

BOJAKI NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKI DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

UČENJAKI PRAVIJO, DA NA MARSU SNEŽI

Astronomi, ki opazujejo planet, ki je selaj izvanredno blizu zemlje, izjavljajo, da na Marsu sneži.

Pariz, Francija, 11. avgusta. — Sedaj sneži na Marsu. To je prva novica, katero so sporočili senkaj švicarski astronomi, ki se na hajojo na vrhu gore Jungfrau ene najvišjih gora v Evropi ter opazujejo planet, ki bo dospel dne 23. avgusta v največjo bližino zemlje v sto in dvajsetih letih.

Dr. Schaer, ravnatelj observatorija v Ženevi in neki drugi astronom, izjavljata, da je opaziti na Marsu kompenzacije, ki so slične snegu na zemlji. Posebni teleskopi so bili inštalirani ter je pričakovati, da bodo fotografije potrdile domneve obeh znanstvenikov.

Devet oseb je bilo ubitih in pet naobetajgo dosti od tega podjetja. Dr. Bigourdan, ravnatelj pariškega observatorija, je čestital samemu sebi, da se ni noben francoski znanstvenik udeležil ekspedicije na Jungfrau. On je mnenja, da ni Jungfrau prava gora za taka opazovanja.

Vspričo dejstva, da je Mars zelo nizko na obzorju, bi bil po njegovem mnenju najboljši observatorij na kaki afriški gori.

"LITTLE" OLD NEW YORK.

Na vprašanje: — Kaj je New York? — odgovarja neki strokovnjak:

— Po besedah Charles D. Nortona obstaja iz delov treh držav in stolet občin, ki so nepreklono zvezane skupaj vsled skupne ekonomije ter skupnih socijalnih interesov.

Glede podrobnosti pa hočemo navesti naslednje:

— V mestu New Yorku živi več kot 5.600.000 ljudi in skoro dva milijona teh obstajata iz inozemcev.

New York je bolj italijanski kot Rim, bolj irski kot Dublin, bolj nemški kot Bremen ter vsebuje eno desetino vseh Židov na svetu.

New York ima več telefonov kot London, Pariz, Berlin, Petrograd in Rim skupaj.

New York ima pet največjih mostov na svetu, kojih vsaki je več kot eno miljo dolg.

New York ima več kot dva tisoč gledališč in kinogledališč.

New York ima več kot tisoč in petsto cerkva vseh veroizpovedi.

Lastnina, podvržena obdačenju, predstavlja vrednost osem tisoč in petsto milijonov dolarjev.

Vsaki dan obiše New York 300.000 tujcev.

V New Yorku dospe vsakih 52 sekund en potniški vlak.

V New Yorku se vrši vsake trinaest minut poroka in vsakih šest minut se rodi otrok.

Nova trgovina se odpre vsakih deset minut.

Novo poslopje se zgradi vsakih 51 minut.

To je New York.

3748 LET JEČE ZA KRŠILCE 18. AMENDMENTA.

Washington, D. C., 11. avg. — Zvezni prohibicijski komisar je danes objavil, da je bilo prisojeno v zadnjem letu kršilec osem trinaest minut poroka in vsakih šest minut se rodi otrok.

Nova trgovina se odpre vsakih deset minut. Novo poslopje se zgradi vsakih 51 minut. To je New York.

NAJNOVEJŠI SKLEP AMERIŠKIH LETALCEV

Nove letalne postojanke bodo ustanovljene na najbolj južnem koncu Grenlandije. Cilj je direktni polet iz Islandije do rta Farwell.

Washington, D. C., 11. avgusta. Generalni major Mason M. Patrick, načelnik armadne zračne službe, je dal poročniku Clayton Bissellu, ki se nahaja v Grenlandiji kot nekaj kvartirski mojster ameriških letalcev, naročilo, naj ustanovi bazi v Julianehaab in Fredericksbal v južni Grenlandiji, v bližini rta Farwell.

Ta akcija pomenja, da namera vajo ameriški avijatikci direktno poleteti iz Reykjavika na Islandiji do rta Farwell, na razdaljo približno 780 milj. Zrakoplovski izvedenci se pripravljajo, da bosta poročnika Smith in Nelson lahko premerila to razdaljo, seveda pod pogojem, da bo vreme prilično ugodno.

V zvezi s tem se opozarja na dejstvo, da je bil najdaljši skok na svetovnem poletu med Čikago na Attu otoku do Poramuiru, na japonskih Kurilih, na razdaljo 860 milj. Trije aeroplani so se tam spotoma ustavili na Kančatki in ruske oblasti so jim pomagale, da so lahko takoj zopet nadaljevali svoje potovanje.

Tukaj prevladuje splošno prepričanje, da bo polet krog sveta uspešno završen, a na drugi strani se ne skuša zmanjševati nevarnosti, s katerimi se bodo morali boriti letalci vsled nenormalnih razmer, tikajočih se ledu.

Poročnika Smith in Nelson pa lahko premerila razdaljo 780 milj od Reykjavika do rta Farwell, ne da bi jima treba vzeti na krov sveže kurivo.

SAMOMOR S POMOČJO TOPA.

Budimpešta, Madžarska, 11. avgusta. — Veliko pozornost je vzbudil čudni samomor šest in trideset let starega tehnologa Bavekija. Več let je bil zaposlen v vojni-tehnični inženjerski službi. Eno teh iznajdb, brzoostrelni top, je predložil pred kratkim honvedskemu ministrstvu, ki pa je njegovo ponudbo zavrnilo s pripombami, da je iznajdba neuporabna in neizvedljiva.

Bavekij pa je izvedel medtem, da se je neki gospod raziskovalne komisije polastil njegove iznajdbe. Nato je sklenil Bavekij izvršiti samomor. Poslal je policiji pismo, v katerem jo je obvestil o svoji iznajdbi ter jo natančno obrazložil, nakar je nabasal svoj top, ki ima premer dvajsetih centimetrov, s karteco, pritisnil na gumb ter izprožil.

Sledila je velikanska detonacija in telo Bavekija je bilo vsled eksplozije raztrgano na koščke. Uredena je bila preiskava, če je bila obdolžitev Bavekija upravičena.

TRAGEDIJA VETERANA.

Philadelphia, Pa., 11. avgusta. Edvard Bub, osem in osemdeset let star veteran iz Državljanske vojne, je ustrelil včeraj svojo za eno leto mlajšo ženo ter izvršil nato samomor. Zakonski par je bil poročen 67 let. Bub je bil do pred par leti zaposlen kot kotlarski kovač v ladjedelnicah Cramp, kjer je bil uslužben približno pol stoletja. Njegova žena je bila invalidinja in Bub si je delal dosti skrbi raditega. Pred tedni je rekel svojemu sinu, ki je stanoval pri starših, da ne bosta on in njegova žena najbrž več dolgo živela.

KANDIDAT DAVIS JE OBSODIL REPUBLIKANKE

Včeraj je imel demokratski kandidat Davis v Clarksburgu, West Virginia, svoj prvi kampanjski govor. Gnjiloba v republikanski stranki.

Clarksburg, W. Va., 11. avg. — John W. Davis je nocoj formalno sprejel demokratsko nominacijo za predsedniško mesto.

Takoj zatem je imel govor, v katerem je strahovito obsodil republikansko stranko in njene voditelje.

Najznačilnejši odstavki njegovega govora so naslednji:

Načelo demokracije je bilo vedno vrniti vlado narodu. Danes so se pa razmere v toliko izpremenile, da je treba vrniti narodu zupanje v vlado.

Največja nesmiselnost, ki je sedaj v veljavi, je Fordney-McCumberov tarif. Za vsak dolar, ki je prišel vsled tega tarifa v državno blagajno, so morali plačati odjemalci po pet dolarjev.

Republikanska stranka je podobna neusmiljeno zmedeni skupini. Republikanska stranka ima predsednika, ki ne more in ne sme voditi. Nadalje ima kongres, ki ne more in ne sme slediti. Tempotim ugotavljam, da imamo vlado, ki nima toliko korajže, da bi govorila izza meje treh milj.

Zatem je obljubil, da bodo pod njegovo administracijo delavci dosti boljše plačani, da bodo industrije bolj uspevale in da 18. amendment izveden do skrajnosti.

VELIKI TORNADO V COLORADO.

Denver, Colo., 11. avgusta. — Devet oseb je bilo ubitih in pet nadaljnih resno poškodovanih včeraj popoldne, ko je tornado porušil farmsko poslopje nekoga Henry Kunska, ki je živel štiri milje iztočno od Thurman, Colo. Glasilo se, da bosta dva ranjena podlegla dobljenim poškodbam.

KNUDE RASMUSSEN SE JE ZOPET POJAVIL.

Nome, Alaska, 11. avgusta. — Pred petnajstimi meseci se je podal na ekspedicijo danski raziskovalec Knude Rasmussen. Njegov namen je bil natančno preštudirati življenje Eskimov.

Sedaj poročajo, da se je pojavil v Kotzebue, 150 milj severno od tukaj. Javnost je že domnevajala, da ga je zalotila smrt na ekspediciji, ker ni bilo vseh petnajst mesecev nobenega glasu o njem.

REVOLUCIONARNE DEMONSTRACIJE V RIMU.

Rim, Italija, 11. avgusta. — V soboto zvečer so se vršile tukaj velike komunistične demonstracije. Značilno je bilo, da karabinjeri niso posegli vmes. Naslednjega dne se je vršila še večja demonstracija. Na Piazza Colonna se je zbrala velikanska množica ljudi ter kričala: Proč z Mussolinijem! Po brzozavnih drogih so razobesili komunisti rdeče zastave.

BIK USMRTIL DEMOKRATSKEGA KANDIDATA.

Sioux Fall, So. Dakota, 11. avg. Na neki farmi v tukajšnji bližini je podivjani bik nasadil na roge in usmrtil demokratskega gubernerskega kandidata Andrewa S. Andersona.

DRŽAVA PROTI TEORIJ BLAZNOSTI

Država se bo borila z vsemi postavnimi sredstvi proti poskusu, da se proglasi oba morilca, Leopolda in Loeba, blaznim in neodgovornim za krvavo dejanje. — Skušala bo dokazati, da je bila zahtevana odkupnina motiv dejanja. — Štiri vrste ljudi v dvorani. — Splošno prevladuje mnenje, da morilca ne bosta obešena.

Chicago, Ill., 11. avgusta. — Državni pravdnik Crowe bo pričel danes s svojim prizadevanjem, da prepriča sodnika Caverley-ja, da sta Nathan Leopold mlajši in Richard Loeb, ki sta priznala umor štirinajstletnega Roberta Franksa, duševno zdrava in povsem normalna. Pričali bodo štirje krajevni zdravniški izvedenci, ki bodo podprli naziranje državnega pravdnika. Pričevanje teh izvedencev, kot ono izvedencev obrambe, temelji na osebnih preiskavah.

Državni zdravniški izvedenci bodo skušali strnoglavit ali vsaj omajati trditve izvedencev obrambe, ki izjavljajo, da sta oba obtožena "duševna bolna", da sta "razcepljene osebnosti" in da jima manjka "čustvenega odziva". To so seveda le visokozveneče fraze, s katerimi skušajo oba krivoločna rešiti vrvi.

Državni izvedenci bodo trdili, da nadkrilujeta oba morilca duševno fante njujui starosti, da pa sta vsled preoblice denarja, pomanjkanja kontrole od strani starišev ter napačne ambicije razvila v sebi egoizem, ki je oba dovedel do strašnega zločina, kojega glavni cilj je bil dobiti \$10,000 odkupnine.

Država bo vztrajala pri trditvi, da je bila odkupnina glavni in edini motiv zločina. Pričevanje izvedencev obrambe je imelo za posledico, da se je javnost v splošnem vpraševala, če ni sploh vsakdo blazen. Ljudje pravijo, da so tudi oni blazni, če sta Leopold in Loeb blazna.

Dr. James Whitney Hall, izvedenec za državo, se je prav posebno pečal z ljudmi, ki imajo navado obiskovati sodnijske dvorane. Tudi ti ljudje so po njegovem mnenju blazni.

"To je pričetek takozvane "dementia satanica", je pojasnil zdravnik ter se ozrl proti občinstvu, ki je vrelo v dvorano ter polno sedeže. "Vsi ljudje trpe na definitivni obliki psihoze, kajti v drugačnem slučju bi jih ne bilo tukaj.

"V tej dvorani imamo štiri povsem določene tipe ljudi," je nadaljeval. "Prvi tip obstaja iz onih, ki se dejanski zanimajo za znanost kot se jim razkriva na pričevalnem stolu. Drugi tip obstaja iz ljudi logičnega mišljenja, ki pazno zasledujejo postopanje. Tretji so sodnik in profesionalci, ki imajo poravka s procesom. Četrti tip pa predstavljajo oni, ki imajo naravno užitek, ko se razkriva pred njih pogledom duševna in moralna propalost teh dveh mladih zločincev. Ljudje te vrste predstavljajo večino ljudi, zbranih v tej sodni dvorani."

Splošno prevladuje vtis, da bosta Leopold in Loeb ušla vislicam. Če ne bosta obešena, ne bosta prišla v zavod za blazne kriminalce, temveč v državno jetnišnico v Jolietu, kjer bosta morala sedeti po najmanj petnajst let.

VEČ ZLATA V BERLINU.

Berlin, Nemčija, 11. avgusta. — Zlata rezerva nemške državne banke znaša sedaj 48 milijonov mark, dočim je znašala dne 23. aprila le 44 milijonov mark. Pri rastek je pripisovati politiki predsednika nemške državne banke, dr. Schachtu, ki sprejema od in-

dustrij inozemske devize ter jim izplačuje za to rentne marke. Seveda se je s tem zopet povečalo kroženje papirnatega denarja, a tega se ne smatra več za nevarnost. V Berlinu je sedaj lahko dobiti denar za dolgoročno posojila, kojih obresti znašajo po dvajset odstotkov.

DENARNA IZPLAČILA V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:
JUGOSLAVIJA:
1000 Din. — \$13.40 2000 Din. — \$26.60 5000 Din. — \$66.00
Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštnino in druge stroške.
Raspisila na zadnje pošte in izplačuje "Poštne čekovne navedi".

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:
200 lir ..... \$10.20 500 lir \$24.50
300 lir ..... \$15.00 1000 lir \$48.00
Pri naročilih, ki znašajo manj kot 300 lir računamo posebej po 15 centov za poštnino in druge stroške.
Raspisila na zadnje pošte in izplačuje Jadranska Banka v Trstu, Opasija in Zadra.

Za pošiljatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po mogočnosti še poseben dopust. Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat in nepredvidljivo; iz tega razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roka. POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.--
Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali pa New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK
62 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Tel. Cortlandt 697.

“GLAS NARODA”

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by

Meviano Publishing Company
(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIK, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers:
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

“GLAS NARODA”
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto vsja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
In Kanada	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za šesti leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

“Glas Naroda” izhaja vsaki dan izvenredno in praznikov.

Doplet, brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnji bivališče naznači, da hitreje najdemo naslovnika.

“GLAS NARODA”
22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2878

BREZPOSELNOT

Trobila republikanske stranke in politični vremenslovec velekapitala izjavljajo in prisegajo, da se gospodarski položaj boljša ter trde, da ni zaduje mesece se nikdar nastopila situacija, katero bi bilo mogoče smatrati za znanilko oziroma začetnico krize.

Bajka o neprestanem boljšanju gospodarskih razmer naj bi ojačila zaupanje volilcev v moč republikanske stranke. Ta bajka naj bi pripomogla k zopetni izolivni Calvina Coolidgea.

Kljub temu pa zavedni del naroda predobro ve, da vlada v deželi brezposelnost, in da so najvažnejše industrije dežele zmanjšale svoje delovanje.

Podjetniki prav dobro vedo, kakšen je dejanski položaj. Saj vendar sami odpuščajo delavca za delavcem. Odpuščanje delavcev je že več mesecev na dnevnem redu in vsled tega brezposelnost narašča.

To nam priča statistika zveznega delavskega urada. Pred kratkim je izdal delavski department države New York poročilo, ki predoča dejstvo, da se je v enem samem mesecu zmanjšala zaposlenost za štiri oziroma pet odstotkov.

V zadnjih štirih mesecih, to je od marca do julija, se je zmanjšala zaposlenost za celih štirinajst procentov.

To se pravi, da je bilo zadnje štiri mesece v državi New York postavljenih na cesto na stotisoče delavcev.

Samo v mestu New Yorku je izgubilo meseca julija od 10,000 oseb delo.

Največje nazadovanje je v pletilni, krojaški in kovinarski industriji.

Krojačnic je posebno dosti v New Yorku, Rochesteru itd., dočim je pletilna industrija razširjena po državah Nove Anglije. Kovinarska industrija je dobro razvita po drugih državah.

Če je bilo samo v mestu New York odpuščenih toliko delavcev, koliko jih je moralo biti odpuščenih šele drugod.

Na vso deželo je legla senca ostre industrijalne krize. Da bi jo bilo mogoče odpraviti, je le malo izgledov in upanja.

Leta 1922 je bila velika nezaposlenost, toda finančna poročila velikih korporacij so pokazala ob zaključku leta velike prebitke, in tistega leta je bilo v deželi več milijonarjev kot kdaj poprej.

Pa tudi sedaj znajo vzdrževati podjetniki kljub slabemu povpraševanju cene na višku ter si zasigurati potreben profit.

Vsled krize je edinole delavstvo prizadeto.

Vsled tega je naloga delavcev poskrbeti, da ne bo brežposelnosti ležalo samo na njihovih ramah.

Naloga delavskih organizacij je prepričati, da se ne bodo poslužili kapitalisti krize kot sredstva za zmanjšanje plač in poslabšanje delavskih razmer.

Angleži se boje Nemčije.

Dosedaj so samo francoski listi vedno opozarjali, da se Nemčija oboorčuje in pred vsem, da gradi veliko zračno brodogradnjo pod imenom trgovinskih aeroplanov, da se pa ti dajo v enem dnevu spremeniti v najboljše vojne stroje.

Ostali svet je precej skeptično sprejemal ta poročila, češ, da Francozi včasih le prehudo vidijo.

“Daily Mail” pa je v svoji pariški izdaji prinesel članek, ki je vzbudil splošno senzacijo, kar razkriva neverjetne stvari in popolnoma potrjuje to, kar je že bil objavil francoski tisk.

Dejstvo, da v resnici obstaja nevarnost s strani nemškega zračnega brodogradnja je bilo javljeno že v mnogih poročilih, ki jih je dobivalo francosko vojno ministrstvo in pred kratkim so se o zadevi dolgo razgovarjali v odločilnih medzaveznških vojaških krogih.

Znano je, da Nemčija gradi mogočno brodogradnjo sprememljivih trgovskih aeroplanov, ki naj tvorijo jedro za bodočo zračno mornarico in ob enem večbalno šolo za njene pilote. Razen tega pa tudi pripravljajo gradnjo velike flote vojnih letalnih strojev, za katero so načrti že pripravljani in katerih tisoči se lahko montirajo v par tednih.

G. André Michelin, predsednik francoskega Aéro-kluba, ki je natančno preštudiral nemške zračne priprave in ki je mnenja, da tvorijo silno nevarnost za evropski mir, je rekel diplomatskemu pisniku “Daily Mail-a” sledeče:

— Ogromna nevarnost, katero tvori za nas Nemčija v zraku, izhaja iz njene mogočne zračne industrije, spretnega uporabljanja lahkih kovin in silnega stremeljenja zavajevati “kradljivo zrak”, predvsem pa iz pošoljenja, maščevati se nad zavozniki.

Takoj vprvič!

“Kadil sem vsakovrstne cigarete, toda nikdar turških. Videl sem oglas HELMARS in to me je napolnilo h kaj turškega tobaka. Spoznal sem, da sem veliko zamudil in sedaj cenim svoje kajenje bolj kot kdaj prej.”

HELMARS so iz čistega turškega tobaka, ki je mil, izrazit in sladak. Navadne cigarete vsebujejo samo malo turškega tobaka ter so v zavojčkih. Take cigarete dajo količino in ničesar drugega.

HELMARS so popolnoma čiste in so v lepenkastih škatljah, kar jih ščiti pred lomljenjem ter ohranja naraven izborn turški okus.

Kot drugi, boste z veseljem začeli kaditi turške.

Anarapros Izdelovalci prvovrstnih turških in cigipanskih cigaret na svetu.

BOXES of 10 or 20.

Kako je zmožna Nemčija povečati svojo zračno industrijo, nam kaže sledeči pregled:

Leta 1914 je začela vojno z 41 zračnimi eskadroni, 4200 možni osebja in osmimi tovarnami za gradnjo aeroplanov.

Ko je morala v jeseni leta 1918 skleniti premirje, je imela 451 eskadronov, od katerih je bilo 310 na fronti. Zračno osebje je šlo 66,000 mož in imela je 57 aeroplanskih tovarn, v katerih je bilo zaposlenih 100,000 delavcev. Samo leta 1917 so te tovarne zgradile 19,400 letalnih strojev.

Pri premirju so zavezniški prisilili Nemčijo, da jim je izročila 1700 aeroplanov in uničila vse svoje vojne rezerve. S tem so pa napravili Nemčiji veliko uslugo, kajti na vseh poljih zračne industrije so morali spet začeti od začetka in po dolgih in potrpežljivih študijah so nemški zračni laboratoriji sestavili nove vrste letalnih strojev, ki so v marsičem boljši kot zavezniški.

Izgleda, da je čas proučavanja že končan in da se je začela gradnja novih tipov aeroplanov, in sicer “en masse” (na debele), kar je značilno za nemško produkcijo.

Leta 1918 je bila Nemčija v stanu zgraditi 2000 aeroplanov na mesec, danes pa jih gotovo lahko zgradi 3000.

Razen tega je pa Nemčija v tujih državah (da se odtegne medzavezniki kontrolni) zgradila tovarne letalnih strojev, ki delajo zanjo.

Razentega pa dobavljajo Nemčiji zračni materijal razne tuje tovarne, predvsem Dvigatel v Revalu na Estonskem in Svenska Aeroakti Bolaget v Stockholmu.

Eden novih nemških bojnih aeroplanov je zgrajen iz same kovine, iz kromovega jekla, niklja in duralumina. Njegova hitrost znaša 162,5 milj na uro.

Nemška trgovska avijatika neprestan onarašča. Graditelj Junker je razumel razpusti čez Evropo urezo zračnih družb, katerih kapital in uprava je večinoma v nemških rokah in ki je znana pod imenom Trans-Europa-Union.

Sole za zrakovplovec so odprli v vseh večjih mestih v Nemčiji, število do sedaj znanih je 22. Razen tega pa je skoraj v vsakem nemškem mestu šola za brezmotorno letanje, in v njih se na stotine mladih ljudi poučuje teoretično in praktično v letanju.

Skratka, Nemčija je v stanu, si zgraditi v nekaj mesecih ogromno zračno brodogradnjo več tisoč strojev, in če se medzaveznška kontrolna komisija ne bo pobrigala, da na nekak način v kati zadušni nevarnost, se lahko zgodi, da bo omi dan, ko bo nemško zračno brodogradnjo pripravljeno, Pariz, London, Brusel ali katerokoli evropsko mesto z napadom iz zraka v nekaj minutah uničeno.

Posebno Angleži se tega boje, ker so odpravili vso zračno obrambo Londona in zelo omejili vojaško avijatiko.

Peter Zgaga

Demokratski kandidat Davis je imel včeraj svoj deviški govor.

Govoril je na dolgo in na široko ter gorostasno podelal republikansko stranko, njene prvake in njene voditelje.

Očital ji je koruptnost, nepoštenost, nezmožnost in vse druge lastnosti, ki niso vredne niti človeka niti stranke.

V kratkem bo imel svoj prvi kampanjski govor tudi predsednik Coolidge.

Govoril bo na dolgo in široko ter bo gorostasno podelal demokratsko stranko, njene prvake in njene voditelje.

Brez dvoma bo demokratom očital koruptnost, nepoštenost, nezmožnost in vse druge lastnosti, ki niso vredne niti človeka niti stranke.

Davis je podprl svoje trditve z neovrgljivimi dokazi.

In z neovrgljivimi dokazi bo podprl Coolidge svoje.

In vsled tega bo jasno in neizpodbitno dokazano, da sta demokratska in republikanska stranka koruptni, nepošteni, nezmožni in da imata vse lastnosti, ki niso vredne niti človeka in ne stranke.

Kljub temu bo pa na milijone volilcev volilo može, ki so na republikanskem in na demokratskem tiketu.

★

Kinematograf je čudovita iznajdba.

Človeka uvede v tajnosti človeške družbe, nakloni mu marsikatero veselo urico in mu marsikdaj pravi solze v oči.

Kinematografske slike so najboljše sredstvo za vzbujanje domišljije.

Zadnji čas so na programu slike iz tajinstvene Arabije.

Snov je povsem enostavna.

Hei ameriškega bogatina potuje po puščavi, zgrabilo jo roparji, iz roparskih kremljev jo pa reši mlad arabski šejk, krassen kot božje solnce, ter jo vzame za ženo.

Mlada dekleta, ki gledajo te prizore, hrepene in sanjajo o krasnih arabskih šejkih.

Pustimo jih, naj žive v tem čustvenem hrepenenju in neutošenem pričakovanju. Zakaj bi jih razčaral človek z neljubo resnico, namreč, da so arabski šejki polni uši, da smrde po česnjaku in da z rokami jedo riž, zakuhan v kostrunovi omaki.

★

Vse se zgraža nad nemškim morilecem Haarmannom, ki je bil pokličen poseben policijski agent, dočim se je privatno bavil z mladimi fanti. Z raznimi zvijačami jih je spravil v svoje stanovanje, jih najprej spolno zlorabil, potem pa umoril.

Ljudje se zgražajo nad nemško policijo, ki je imela takega človeka v svoji službi.

Pa tudi drugod ni dosti boljše kot v Nemčiji.

Te dni so našli v New Yorku prohibicijskega agenta McMullina umorjenega pred njegovim stanovanjem.

S tem je bila končana njegova zločinska kariera.

McMullin je že trikrat sedel, dvakrat zastran sleparije, enkrat zastran ropu.

Ko je odsedel zadnjo kazen, ga je sprejel v službo justični departament, kateri je prav dobro poznal njegovo preteklost. Dobil je službo detektiva.

Nato je bil zaposlen v pisarni za javne informacije ter lovil politične zločince. Nato je dobil službo v nekem policijskem oddelku, končno je pa postal prohibicijski uradnik.

Kot tak je ustrelil človeka, pa je bil pred sodiščem oproščen.

★

Po dolgih letih sta se srečala prijatelja.

Prvi je bil lepo, drugi pa zamerjeno oblečen.

— Bog se te usmilil, ali še nisi oženjen? — ga vpraša.

— Seveda sem, že pet let — se glasi odgovor.

— Oh, Bog se te usmilil! . . .

Jugoslovanska

Katol. Jednota

Ustanovljena l. 1898

Inkorporirana l. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, 1808 E. 32nd Street, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Box 961, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrtnin: JOHN MOVERN, 412 — 12th Ave, East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 303 American State Bank Bldg, 600 Grant Street at Sixth Ave, Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBASNIK, Room 206 Bakewell Bldg, cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIČ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4522 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 310 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Združevalni odbor:

VALENTIN PIRC, 780 London Road, N. E., Cleveland, O.
PAULINE ERMENC, 383 Park Street, Milwaukee, Wis.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARC, 538 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: “Glas Naroda”.

Vse stvari tikajoče se uradnih zadev kakor tudi denarne posiljitve naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse priloge naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška apricevala naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristan. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Iz Slovenije.

Tajnost dolarskega zaklada v Ptuj.

Ha, to je zopet zagonetka! 2000 dolarjev je za naše razmere lepa svotica, ki je za skrivnostnega namiznega izginila vdovi Mariji P. iz Ptujске okolice.

Marija P. se je pred približno štirimi leti vrnila iz Amerike in si kupila v bližini Ptujja malo posestvo. Živela je precej samotarsko in kmalu se je med njenimi sosedi razširil glas, da je silno bogata in da ima dolarjev kakor hudič toče. No in vdova je imela tudi dovolj smubeev, katerim so predvsem dšali dolarji. Pa jih ni hotela.

Nekega lepega dne pa je petična vdova vsa zasopla in prestrašena pridvela k orožnikom v Ptuj in jim povedala, da ji je izginil dragocen zaklad — 2000 dolarjev, zakopanih v gozdu.

Im, zaklad v gozdu? Sicer se zdi vest malo verjetna, vendar je resnična. Vdova je povedala, da je prinesla iz Amerike 2000 lepo bleščečih zlatih dolarjev, ki jih je vsako noč iz strahu pred roparji zakopala v gozdu. V črni noči pa so nekoč svetli dolarčki izginili.

Baš toliko, da ni vdove zadela kap. Orožniki so sicer pridno zasledovali lopove, ki so odnesli dolarje. Toda ne o prvih in ne o drugih ni bilo sliša. Vdova je potrpežljivo čakala, kdaj ji vrnejo dolarje.

Toda orožniki se niso odzvali z dolarji, in vdova je odšla sama na pot, da izsledi ljubljene zaklad. Letala je od Poncija do Pilata in končno je prišla v Maribor. Oglasila se je na policiji in šla iz sobe v sobo, povsod vprašujoč, kaj je z njenimi dolarji. Sledil je pov-

sod lakoničen odgovor: “Ne vem.”

Amerikanka se je razljutila in je odšla ogorčena iz policijskega postopja. Slučaj je hotel, da je prišel v trenutku razljučen Amerikanci nasproti ravno policijski nadzornik. Kakor bičana od furij se je zletela dolarska vdova v njega in se predno se je nadzornik zavedel, so mu že letele zausnice z obeh strani. No malo zatem sta se naravno znael in je prijel nežno ženico precej trdo za vrat. Nato so jo vtaknili v zapor, da preišljeno svoje usode in nesrečno usodo dolarčkov.

Vlomi v Prekmurju.

Po raznih prekmurskih selih se je pripetilo v zadnjih časih več vlomov in tatvin. Kot krivca zasledujejo okrog 26 let starega Martina Budja iz Moroveev, ki je sumljiv tudi, da je vlomil v cerkev v Črenševcih. Ukradel je tankaj monštrance in kelih. V kolikor se je izvedelo, prodaja tat ponekod večjo maso zlata, odnosno srebra, ne da bi material popreje pokazal. Pričakovati pa je, da bo padel kmalu v roke pravice, ker so mu orožniki že na sledu.

Utopljenec v Savi.

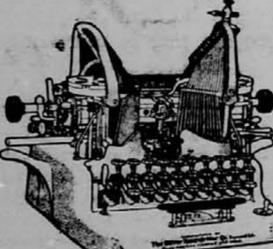
V Litiji so potegnili iz Save truplo utopljenca, ki so ga pozneje agnoscerali za Franceta Kramarja, rojenega v Prapročah pri Tuhinju in pristojnega v občini Hruševko pri Kamniku.

Za en sam turban je treba 25 metrov blaga.

Mi priporočamo naslednje izdelke:

Bordenovo Evaporirano Mleko je najboljši nadomestek za pravo mleko in smetano. Samo razredčite Bordenovo Evaporirano Mleko z enako količino vode ter se ga poslužujte kot mleka v steklenici.

Varčne gospodinjice se poslužujejo Star & Magnolia Mleka za vse stroje kuhinjske potrebe. Razentega, da vsebuje najboljšo mleko in sladkor, hranijo tudi labele ter dobivajo zanje dragocna darila.

Posebna ponudba našim čitateljem!

Prenovljeni pisalni stroj “OLIVER” \$20.00

S strešico za slovenske črke, č, š, ž — \$25.00

“OLIVER” PISALNI STROJI SO ZNANI NAJBOLJ TRPEŽNI

Pisati na pisalni stroj ni nikaka umetnost. Takoj lahko vsak piše. Hitrost pisanja dobite z vajo.

SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
82 Cortlandt Street New York

ZANIMIVI IN KORISTNI PODATKI

Foreign Language Information Service. — Jugoslav Bureau.

STRUPEN BRŠLJAN IN RUJ.

Malokdo izmed naših rojakov da ni že slišal o takozvanem "poison ivy"; dobesedno prevedeno, bi se to selišče imenovalo po naše "strupen bršljan". Prava prav ni to nikak bršljan in se imenuje tako le radi neke podobnosti z navadnim bršljanom. Nekateri čitatelji so se gotovo spoznali tudi osebno z njim, kar pa ni nič prijetnega; marsikatera hoja po gozdu ali grmovju je kobilca z oteklimi nogami ali rokami tali zastrupljenja s tem zeliščem. Podobno strupenemu bršljanu je takozvani "poison sumac" (strupen ruj).

Ta strupena zelišča rastejo le v Ameriki in jih je najti tu povsod. Vsaka mamica v Ameriki pove svojemu otroku, naj se čuva "strupenega bršljana". Novodoljšec v Ameriki ki te biljke ne pozna in še manj ve, da je strupena, se zaveda njenega obstanka še le po jako trpki izkušnji na lastni koži — prav dobesedno rečeno.

"Poison ivy", dotikrat je imenovan tudi "poison oak" (strupen hrast), raste kot ovjalka ali kot majhno pokončno zelišče ali kot nizko grmičevje. Najlažje se spozna po svojem trolistnem perju in po svojem gladkem, belkastem in voščenem sadu, ki je nekoliko podoben omelevo jagodi, ali vsebuje le eno trdo seme.

Strupen bršljan v eni ali drugi obliki raste malone povsod v Zdr. državah razun v pogorju čez 6000 čevljev in v puščavah. Najdemo ga na polju, v pašnikih, gozdocvinih in goščavah, ob cestah in rekah, dostikrat tudi v mestnih parkih, pokopališčih in v predmestju, kakšenkrat tako pomešan z drugim grmičevjem, da se ne opazi, dokler ne nastopi kako zastrupljenje krvi. Radi mikavnega listja, ki je rdeče, ko se mlada biljka prvič razgrinja, postane zeleno tekom poletja in prehaja v jeseni v krasno zmes škrlatne in oranžaste barve, mnogi ljudje povijajo ta bršljan v šopke za domači nakit; nekateri, ki ne poznajo njegove strupenosti, trgajo listje in ga pospravljajo. Ponajvečkrat so plačali za krasno perje z zastrupljenjem krvi.

Druga jako razširjena strupena rastlina je takozvani "poison sumac", (strupen ruj), ki raste na vlažnih tleh, navadno v močvirju ali ob blatnih bregovih in luž. Najdemo ga ob atlantski obali pa proti zapadu tja do Louisiane, Arkansas in Minnesote. Dostikrat se vzpenja kot drevo do višine od 10 do 20 čevljev; našli so že stebela v višini 30 čevljev in do 10 inč v premerju. Ponajveč pa raste kot grmičevje z mnogimi tenkimi vejicami. Spozna se ga lahko po visečih šopkih cvetja, ki se kasneje spremenijo v sadje, belo kot slonokost.

Strupenost teh biljk izvira iz oljnatega soka, ki se lahko iztiska iz perja, korenin, cvetja, zelenega salja in sploh iz vse biljke razun iz svetnega prahu in zrelega sadja. Najmanjša količina tega olja utegne povzročiti zastrupljenje. Radi tega najrajše dotikanje biljke utegne prenašati v kožo zadosti strupene snovi; nit, ni treba direktne dotike. Ako smo obdrgnili grmičevje z obleko, čevlji ali drugače, in se kasneje dotaknemo tega predmeta, utegneže nastati zastrupljenje. Tudi okuženje potom živali, ki so prišle v dotiko s temi strupenimi biljkami, je prav lahko mogoče.

Nekateri ljudje, ki navadno ni so preveč občutljivi nasproti bršljanu, se pa vendarle zastrupljajo pri dotiki. Strup v obeh rastlinah je prav isti. To pa se daje razlagati s tem, da ruj daje od sebe veliko več strupa kot bršljan. Ravnotako nekateri ljudje trdijo da so neodzorni za perje, ali da jim gorečega bršljana jim po vroča simptome zastrupljenja. Vse to se namreč nahaja finih drobnostih v velikih količinah.

več soka, dasi ostanejo strupene tudi po osušenju.

Med dotiko in prvimi znaki zastrupljenja mine navadno par ur do pet dni in celo več, kakor je pač dotičnik občutljiv ali v koliki meri se je izpostavil.

Zastrupljena koža se prisadi, nekaj manj, nekaj več. Dostikrat se koža le pordeči in nekoliko zateče. Ponajvečkrat pa se razvijejo drobni gnojni mehurčki, ki se dostikrat združijo v večje mehurčke. Ko počijo, se gnoj izlijeva. Praskanje dostikrat poostri prisadi. Ko koža ozdravi, se lupi.

Najboljše zdravilo proti zastrupljenju je milo in gorka vada. Izkušnja uči, da treba nekaj časa, predno strup prodere v kožo. Ako se to prodiranje prepreči potom umivanju, prisad ne nastane. Isto ako se prisad pojavi, je isto enostavno zdravilo priporočljivo.

Za uničenje strupenega bršljana se rabi enkratno oskropljenje s petrolejem, kjer ni mogoče, da bi se poškodovalo tudi drugih rastlin. Ako je grmičevje tako gosto, ga bi petrolej zalil le del perja, naj se zopet oskropi.

Iz zgodovine zločinov.

Grozni zločini Haarmanna, ki je na grozovit način umoril najmanj 20 mladeničev, ne najdejo kmalu v zgodovini človeštva primere. Toda narodi bivše Avstro-Ogrske so doživeli še groznejše primere. Med vsemi temi zločini pa je na prvem mestu madžarska grofica Elizabeta Bathory.

Elizabeta Bathory je bila vnučkinja poljskega kralja Štefana Bathoryja in je izhajala iz madžarske knežje rodbine, ki je nekaj časa vladala nad Sedmograško. Rojena je bila leta 1560 in kot petnajstletna deklica se je poročila z grofom Nadasyjem, enim najboljših tedanjih madžarskih plemeništev. Z njim je bivala na gradu Czejthe blizu Pištjana. Njen mož se ni dosti brigal za njo. Bil je večinoma na vojnih pohodih in je bil vnet propagator protestantizma, dasi nikakor ni bil npraven navdahnjen. Skoraj gotovo je celo, da je za zločine svoje žene znal, da ga pa to ni motilo. Sicer pa je zgodaj umrl in Elizabeta Bathory je sedaj mogla delati, kar je hotela.

Obdala se je s štabom podložnih služabnikov in služabnic. Ti so ji morali dovajati žrtve in jej pomagati pri njenih grozotnih mučnitvah. Pri tedanjih pravnih razmerah jim končno tudi ni drugega preostalo, ali pa bi jih doletela usoda Elizabetinih žrtev. Izgleda pa, da je bilo med njimi par žensk, ki so bile ravno tako beštije kot Elizabeta.

Iz procesnih aktov je razvidno, da je umorila Elizabeta po grozovitih mukah najmanj osemdeset deklet. Po zanesljivih izpovedbah prič, pa je bilo umorjenih najmanj 650 deklet. Med njimi so bila tudi meščanska in maloplemiška dekleta, ki jih je zvalila k sebi Elizabeta pod pretvezo, da ima za nje službo.

Vsa ta dekleta je Elizabeta strahovito mučila. Dekleta so zvezali in jih potem bical, da jim je tekla kri v potokih. Ustnice so jim prebodli z iglami in v svoji sadistični strasti jim je odgrizla grofica Elizabeta s prs, tilnika in rok cele kose mesa. Rane so posuli s pepelom. Nekatera dekleta so privezali nage na kol in jih pustili celo noč na prostem. Po ljudskem pričevanju je mučila ta vražja ženska svoje žrtve zato, da se je potem kovala v njihovi krvi, da bi ostala lepa. O tem pa ne vedo procesni akti ničesar povedati. Divjanje Elizabete je trajalo do leta 1610. Tedaj pa je končno o divjanju izvedel tudi ogrski palatin grof Turzo. Nenadoma je obiskal grad Elizabete in jo zasačil, ko je ravno na smrt mučila dvoje deklet. Eno je mogel še re-

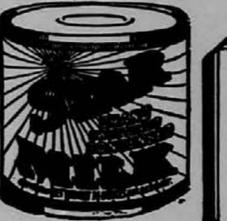

No. 285

PREMIJSKE TRGOVINE

NEW YORK CITY.
44 Hudson Street
near Duane Street
434 West 42nd Street
near Ninth Avenue
1427 Third Avenue
near 80th Street
61 East 125th Street
near Madison Avenue
578 Courtland Avenue
near 150th Street, Bronx
BROOKLYN, N. Y.
570 Atlantic Avenue
near 4th Avenue
2 Sumner Avenue
near Broadway
LONG ISLAND CITY
44 Jackson Avenue
near 4th Street
JERSEY CITY, N. J.
350 Grove Street
near Newark Avenue
594 Summit Avenue
near Newark Avenue

Prijazno vas vabimo, da obiščete katerokoli našo trgovino, če imate labelne ali ne, da si ogledate veliko in privlačno izbero koristnih in ornamentalnih daril, katere lahko dobite povsem brezplačno s svojimi labelni.

Posebno za avgust samo 9 kvartni sivo emejliran kotliček za peko, preserviranje in kuhanje ZASTONJ za 50 labelnov ZASTONJ Star in Magnolia Mleka

Vsaka gospodinja potrebuje v svoji kuhinji kotliček, kot ga vidite tukaj naslikanega. Ta kotliček, ki ga damo z našim Kondenziranim Mlekom, je precej težak, da je z njim vsakdo zadovoljen in drži 9 kartov. Dobi se ga samo v naših premijskih trgovinah. Po pošti jih ne pošiljamo. Začnite danes kupovati samo naše vrste, ki donesajo za svoje labelne dragocena darila.

POSEBNA PONUDBA

Če hočete izpolniti kupon v tem oglasu ter ga odnesti v bližnjo premijsko trgovino kot je označena spodaj, ali ga po pošlji nam, in dobili boste ilustriran Premijski seznam in Posebno Premijsko Karto, ki je vredna 10 brezplačnih labelnov. Sprejme se samo ena taka Premijska Karta od odjemalca s 40 ali več labelni. Vsaka naša Premijska Trgovina bo sprejela to Karto zaeno z nekaterimi ali vsemi vašimi labelni s teh kan. Če ni v vašem mestu nobere trgovine, kjer bi zamenjali te labelne in Posebno Premijsko Karto, jih pošljite Borden Premium Company, 44 Hudson Street, New York City, zaeno s številko darila označenega v Ilustriranem Premijskem Seznamu, in mi vam bomo poslali brezplačno.

Hranite labelne za dragocena darila.

KUPON
Borden's Premium Co., Inc.
44 Hudson Street, N. Y. C.
August 12, 1924

Ta kupon mora biti zamenjan tekom petnajstih dni izza zgorajga dne za Posebno Premijsko Karto.

IME ..... No. 1
NASLOV ..... (Slovenian)

Opica - sredstvo za pro- učavanje.

Edinoče na opicah je mogoče proučevati človeške bolezni in v to svrhu so ustanovili v Indiji posebno vzgojevališče. Opice bodo imele vse mogoče ugodnosti.

Vrednost naravne pare.

Zadnji časi so izredno bogati na izumih, pogonov in gorinih sil. Nismo še popolnoma proučili izuma dunajskega inženirja Welsa, ki hoče odpraviti vse motorje pri svojem pogonu in se okoriščati le z naravnimi silami, kakor jih rabijo živali, ko smo že zastrelt nad genjalno iznajdbo ameriškega Hrvatca Tesle, ki bo vodil vsa vozila po kopnem, vodi in zraku s pomočjo valov.

Eno najvažnejših gonilnih sredstev tvori vsekakor še vedno voda, čije energijo pretvarjajo in eksploatirajo bliko tkzv. "bodega oglja" lahko v doslovnem smislu smatramo izkoriščanje vročih vreleev, pri čemur služi toplota, ki vreleci privede s seboj iz zemeljske notranjščine kot nadomestek umetno proizvajane toplote. Inicijativno poizkusi za to novo izkoriščanje so dale Zdr. države. S svojimi poizkusi so začele pri veliki gajsijski skupini v kalifornijskem okraju Sonoma in sicer sredi februarja pr. 1. Navrtale so vroč vrelec, ga spojile s parnim strojem, v katerem je vrelečeva toplota stvorila silo 150 konjskih sil, ki je neposredno gnala vrtačo za navrtanje drugega vreleca. Končni smoter tega vrtnja je, izčrpati iz skupine vročih vreleev množino pare, ki bi zadostovala za pogon strojevja s parnimi dinami in za dobavo toka dvajstajstori večjih mest širše okolice. Stroški za tok bi bili pri tem celo nižji kot pri vodnih napravah.

Velik turški praznik.

V nedeljo 13. julija se je pričel velik turški praznik, Kurban bajram, ki je trajal kar 4 dni.

Opica - sredstvo za pro- učavanje.

verner je dal zato na razpolago veliko zemljišče, ki je kot nalašč za rejo opic. Leži med dvema rekama, ki tvorijo polotok, v gozdeno in rodovitnem kraju, v bližini velikega gozda, v katerem prebivajo številne rodbine šimpanzov in mnoge druge vrste opic.

Poleg laboratorija so sezidali tudi stanovanja za ravnatelja in znanstvenike, njih družine in služinčad, ki bodo prihajali z vseh krajev sveta sem, da študirajo in delajo poskuse.

Vzgojevališče samo na sebi obstoja iz več parkov s hiškami za prebivanje in špicanimi bolnišnicami za velke in male opice. Nanje se bo inokulirala večina mikrobih bolezni na katere ostale živali ne reagirajo, in uporabljale se bodo za najrazličnejše fiziološke in psihološke poskuse. Predvsem se bo na njih zasledoval razvoj protituberkuloznega cepjenja.

Najlepše osebnosti tega vzgojevališča pa bodo šimpanzi. Naše podnebje jim ne ugađa. Pasterjev institut jih nima več v svojih laboratorijih v Parizu, dva zadnja sta tam ravno kar poginila. V Gvineji pa upajo, da bodo popolnoma dorasli. Slišno zanimivo bo opazovati njih intelektualni razvoj.

Morda bo metodično izvedena vzgoja na podlagi modernih pedagoških principov pokazala, da se da šimpanzova inteligenca razviti. Stvar bo zanimala predvsem naravoslovce, filozofe in one, ki se bavijo z eksperimentalno fiziologijo.

Zamorske pestunje iz Kindije pa bodo prav po materinsko skrbel za šimpanze. V prvih tednih jim bodo dajale mleko s steklenico in cucljem, potem jih bodo hranile z žličko z mlečnim zdrobom, ki ga bodo slednjič poslale z oranžnim ali aňnanosovim sokom. Nazadnje se bo privadil šimpanzi otroček jesti banane, riž s sladkorjem in belo kokošje meso. Mladeniči pa bodo dobivali sirovo meso in jajca, kruha in lahkega čaja. Ti obedi jim bodo olajšali ujetništvo in jih pripravljali za prognanstvo.

V prognanstvu pa, v mrzlem evropskem podnebnju bodo neki dan služili znanosti in človeštvu.

Par koristnih nasvetov.

Loncc s klejem naj bo pri vsaki hiši!

Kakor dobra gospodinja vsako najmanjšo luknjo takoj zasuje, tako se naj tudi vsaka najmanjša poškodba na opravi takoj popravi. Mali kosci, kakor razni nakiti, nastavki, ročaji, ogelniki, klopadejo pri brisanju prahu al podobnih opravilih, naj se takoj vedno pripravljeno. Treba si je o misliti nekoliko mizarskega kleja, z njim napolniti konzervno škatljico in čopič. Pred uporabo je treba klej vselej pogreti. Lepene, manjše predmete položi tako, da klej n more popustiti. Ako to ni mogoče, podpri lepilne dele ali jih zveži. Ležeče dele pa obteži. Na predmetu preostali klej se mora takoj izbrisati. Če se posoda s klejem slučajno prekuženje boljše, da se klej posuši in g spraviš suhega z nožem zopet v škatljico. Kedaj se naj v gospodinstvu lepi? Najbolje v soboto pred sraženjem, torej vsak teden enkrat. Morda si bo kdo mislil, to je nepotrebno, pri meni je vsecelo. To ni res, v vsaki hiši se najde kje kak odlomljeni košček ali kaj sličnega, boljše je, da ima gospodinja sama klej pripravljen, kakor da mora priti mizar in stanepopravilo trikratno svoto.

ko ali z milom prati. Najboljše je, ako se ovije kos blaga okrog debele steklenice, nato čipke, ki se jih zveže z belo nitko. Na vse to pa se ovije še kos tenčice. Mesto steklenice se lahko vzame okrogel kos lesa, le hrastov ne, kajti od tega bi postale čipke rjavave. Potem se čipke pristavijo k mrzli vodi z milom, sodo ali boraksom in se jih pusti nekoliko vreti. Kolikokrat je voda umazana, se odlije in nadomesti s svežo. Naposled se čipke skrbno poplaknejo v čisti, mrzli vodi, da se odstrani vsa milnica. Posuše se kar na steklenici ali na lesu. Lahko jih pa tudi odvijeh in s čistimi bučkami pritrđiš na likalno desko, da se tam posuše. Ako hočeš imeti čipke bolj trde, jih poplakni v želatinski vodi. Čipke, ki so zelo umazane, vložij štirindvajset ur v oljivo olje, predno jih pereš. Likajo se čipke med mehкими krpami ali vložene med bel svilen papir, najprvo na lahno na desni strani, potem pa z močnejšim pritiskom na levi stran. Črne čipke se perejo uspešno v poparku tobaka. Splakniti jih je dobro v mlačni vodi, kateri se doda nekaj salmijaka. Pere se jih tudi v enakih delih spirita in vode. Ako so čipke mastne, jih prelači v mlačni vodi, kateri se doda nekoliko salmijaka.

Kako peremo čipke.

Glavno pravilo za pranje čipk je, da jih ne smemo nikdar z ro-

Mesto Augsburg na Nemškem je imelo pred tridesetletno vojno 90.000 ljudi, po vojni pa 5000.

ZA GOSPODINJE

Pisic ISABELLE KAY

Slovenska gospodinja v Ameriki vedno z veseljem sprejema nasvete, s pomočjo katerih zamore boljše vsrti svoje dolžnosti kot gospodinja in mati. Na tem mestu bomo vsake teden objavili članek, ki bo zanimal vsako dobro gospodinjno.

NAVODILO Št. 14.

Kuharski recepti.

Približno ena četrtina denarja, izdana za hrano, bi morala biti namenjena žitnim proizvodom. Žita so zelo draga. V starem kraju je do ljudi črna kruh, riž, makaroni in cela žita, ki so zmlata doma in katere se servira z mlekom. Te navade so preveč dobre, da bi se jih zavrglo. V tej deželi so stopili na mesto doma zmlatih žit žitni proizvodi posebnih kompanij. Dosti je okusnih žitnih proizvodov, ki so pripravljani za zavijanje. Gospodinj je le treba odpreti zavoj, stresti vsebino v skodelice ter servirati z mlekom ali smetano. Naslednji recept je izvanredno zdrav ter bi ga bilo treba jesti najmanj enkrat na teden.

OTROBI Z RIŽEM IN SMETANO

½ čaše otrobov
½ čaše riža
1 čaša vode
1 čaša mleka ali smetane
¼ čajne žlice soli

Operite riž ter ga stavite v dvojno posodo z eno čašo vode ter kuhajte, dokler se voda ne posuši. Nato dodajte soli, otrobe in mleko ter kuhajte, dokler ni riž mehak. Servirajte s smetano in naribanim oreščkom.

Nasveti za lepoto.

Da ohranite lase čiste in v dobrem stanju, vam svetojmo izvedenici, da jih morate kretajti najmanj osem minut zvečer in osem jutraj. To bo preprečilo izpadanje las, prihaj in druge lasne bolezni. Svojih las ne smete preveč pogosto umivati, kajti umivanje osuši naravno olje na koži glave in v laseh. Če so vaši lasje zelo mastni, jih umivajte ne bo ohranilo v dobrem stanju. Obiskati morate specialista, ki vam bo predpisal uporabo zelo dobrega čistilnega sredstva. Svojo kožo na glavi ohranite lahko popolnoma čisto, če se poslužite kastilkega mila ali kakega antiseptičnega mila. Malo boraksa, dodane vodi pred ispiranjem, bo pospešilo razkroj blata in prahu, ki se je nabral na koži.

Osebnostno zdravje.

Konstipacija je ena najbolj navadnih bolezni v današnjih dneh med prebivalstvom Amerike. Človek se ji lahko izogne s primerno izbiro hrane. Konstipacijo povzroča premalo grobe hrane v naši dieti. Pod grobo hrano mislimo otrobe, cela žita, sadje, sveže in suho, ter sočiva, kot zelje, zelena, solata, stročji fižol, korenje in krompir s kožo vred. Če mogoče si izberite za jutrek sadje, žitni proizvod, otrobe, jajca in kako pijačo. Odrasli lahko pijejo kavo, a otroci morajo dobiti mleko ali pa kakao. Pri lunču in večerji servirajte vedno eno sočivo. Kadar servirate pečen krompir, najučite svojo družino, naj poje tudi lupino, ker je zelo zdrava.

Domača sredstva.

Tekoči vosk je idealna politura za pohištva. Nudi namreč trdo, suho in brezoljno polituro, katere se ne more prijeti prah. Olajša tudi delo brisanja prahu. Zavaruje in ohrani lakiranje ter podaljša za leta njega življenje in lepoto. Pokrijte vse razpoke in majhne praske ter prepreči nadaljnje pokanje.

Dobro blazinico za sivance lahko napravite, če utaknete skozi sredino kos trdega papirja. To bo preprečilo izgubo sivank ter tudi ohranilo obliko blazinice.

Bela svila ne bo postala rmenkastna, če se doda čajno žličko jesiha vodi, v kateri se svilu zadržikrat izpere.

Da omehte star čopič, v katerem se je barva že posušila, zavrite nekoliko jesiha ter pustite, da se čopi nekaj časa kuha v njem. Nato izperite čopič v močni žafnici in čopič bo kot nov.

Izpred sodišča.

Pustolovec Nande Švelc zopet enkrat obsojen.

Eden največjih pustolovcev, kar jih je dosedaj slovenska mati rodila, je brezdvomno znani Nande Švelc. S svojim sigurnim, rafiniranim, arogantnim nastopom je prevaril že mnogo ljudi. Dasi po letih takorekoč še smrkevce, je vendar že star lopov. Začel je še kot mlad gimnazijec. Fant namreč ni brez vse izobrazbe. Seveda mature ni napravil v gimnaziji. Napravil jo je zato v šoli življenja kot zločinec. Delamržen individualist je, ki se preživlja le z goljufljijo, tatvino, poneverbami ter drugimi zločini. Od časa do časa pa ga zgrabi kljub vsej njegovi prefriganosti roka pravice za vrat. To se je zgodilo tudi pred pol letom. Ko je bila mera zopet polna, so ga vtaknili v preiskovalni zapor in sedaj je prišel na zatožni klopi. Na zatožni klopi je pa prišlo, največ po njegovi krivdi, še par drugih ljudi, med njimi nek ljubljanski zdravnik in sicer radi odpravljanja telesnega telesnega ploda. Nande Švelc, ki mu je bila dobra vsaka prilika, kjer se je dalo "zaslužiti" in ki se je izlajal med drugim tudi za medicinske, asistenta na kliniki in podobno, se je bavil seveda tudi s tem, da je igral posredovaleca za preskrbo "diskretne pomoči". Vsi ti obtoženci so bili od omejenjane obtožbe oproščeni, ker dejanski stan ni bil podan, kakor pravi jurist. Zaslusna sta bila seveda tudi sodna izvedena. Nekoliko drugače pa je izpadla stvar za Švelca. Obtožen je bil dolge vrste najlepših zločinov, kakor so tatvina, goljufljija, poneverba in izsiljevanje. Delal je na en gros (na debelo) in en detail (na drobno) v Ljubljani, Zagrebu, Gradcu in na Dunaju. Šlo je za zneske po 70.000 jugokron, 400.000 avstrokron itd., itd., pa tudi kakor obleka ali srebrna doza mu je bila dobra. Šlo je za rafinirane pustolovščine, pa tudi za čisto navadne tatvine. Pod ves ta dolgi račun je potegnilo ljubljansko deželno sodišče črto ter ga je saldiral z 2-letno težko ječo, poostreno z enim postom, enim trdim ležiščem in eno temnico vsakega četrta leta.

Švelc vzame sodbo z ironičnim smehljajem na ustih na znanje ter izvaja iz bagatelizirajoč gesto, da se ne bo pritožil, temveč je pripravljen kazni takoj nastopiti.

Dečko je ječe že pač navajen. Vsega se človek privadi, samo batine. Zato je škoda, da niso vpleljane batine za ljudi kot je Švelc. Če bi mu bilo sodišče prisodilo mesto posta, temnice in trdga ležišča vsake kvatre po toliko in toliko batin po tistem delu telesa, kjer hrbet izgubi svoje pošteno ime, potem bi mu bil ironičen smeh prešel in potem ne bi bil sprejel kazni z bagatelizirajoč gesto.

Javno pohujšanje (§ 516 k. z.).

Svoječasno smo poročali o troperesni detelji, ki se je na stopnjicah v knezoškofjski palači, torej na javnem prostoru, prevredno intimno zabavala. Bili so to trije brezposelni, dva moška in ena ženska, ki so hodili k škofu na kosilo — seveda ne v obednico, temveč na stopnjišče pred kuhinjo, njihovemu stanu primerno. Takrat je stala samo ženska, neka Poglajeva, pred sodiščem, zakaj policija ni mogla eruirati bivališča njenih dveh tovarišev. Poglajeva je odnesla nekaj dni. Sedaj je prišel tovariš Stanko Cizelj po plačilo. Dobil je z ozirom na dosedanje neoporečnost samo 24 ur. Tovariša Kosa pa kazni še čaka. Ta ima pričakovati par dni več.

Zaradi dekleta.

Franc Klemenčič, delavec, rojen v Dobrujnah, brez stalnega bivališča v Mostah stanujoč, nepismen, se zagovarja radi prestopka po § 431 kaz. zak.

Sodnik: "Vi set pa že setra firma. — Kolikokrat ste bili že kaznovani?"

Obdolženec: "Oh, sam ne vem!"

Sodnik: "Kakih devetnajst let!"

Obdolženec: "E, tolikokrat pa vseeno ne... mogoče desetkrat." Sodnik: "Kakih desetkrat ste bili kaznovani samo radi tepeža. Pa imate še druge grehe na sebi, hudobno poškodbo tuje lastnine, javno nasilstvo, posilstvo..."

Prečita se ovadbo, iz katere posnamemo, da se je dne 24. junija t. l. obdolženec sporekel na Ambroževem trgu z nekim Burgerjem. Povod, pravijo, je bila ljubosumnost. Burger mu je očital, da je obvečeval z neko K. To ga je tako razjezilo, da je sunil Burgerja s spodnjim koncem dežnika v uho ter ga nekoliko opraskal.

Sodnik: "No, kako je bilo?"

Obdolženec: "To je bilo takole: Na Ambroževem trgu sva se srečala z onim; obadva sva bila malo v rožeah. — Un me ustau pa prau: Viš, tle je pa moja k... pa pejd zno, če češ! — Jest sm odgovoru: Kua jo nuceam, sej mam sojjo! — Pol pugledam, pa vidim, de je una. Un pa ni nē reku, ampak kar za prsa me je zgrabu. De b' se ga ubranu, sm ga pa sunu s špico ud marelē. Slabga namena pa ni sm imou."

Sodba: Kriv prestopka po § 431 k.z. in se obsodi na 24 ur zapora, s čimur je popolnoma zadovoljen.

Pred vzpostavitvijo rednih odnosajev med Francijo in Rusijo.

Agencija Rosta javlja: Francoski ministrski predsednik Herriot je poslal Čičerinu tole brzojavko: "Naznanil sem Vam potohom ministrske izjave, da v kratkem pripravim vzpostavitev rednih odnosajev med Francijo in Rusijo. V tem pričakovanju sem sklenil dovoliti po možnosti ruskim državljanom, ki bi hoteli priti v Francijo, potrebna dovoljenja. Sedaj pa sovsjetske oblasti v inozemstvu skoraj sistematično odklanjajo vizum za potne liste Francozov v Rusijo. Sovjetsko poslaništvo v Londonu je odgovorilo zastopniku francoske petrolejske družbe po nalogu svoje vlade glede vizumov in potnih listov sledeče:

"Upam, da bo sovsjetska vlada izdala ukrep podoben francoskemu, da se olajša rešitev tega vprašanja, ki ga bom vzel v pretrret, takoj po londonski konferenci".

Čičerin je Herriotu odgovoril z brzojavko, v kateri izjavlja, da je bila brzojavka francoskega ministrskega predsednika prijateljskega značaja in da sovsjetska vlada z zadostnjem pozdravlja naredbo francoske vlade, ki znači vzpostavitev rednih odnosajev med Francijo in Rusijo.

ALI VESTE, —

da se vedno vrše spopadi na italijansko jugoslovanski meji, in da je želja obeh vlad, da bi bilo tega čimprej konec? Ali veste, da se lahko veselite 100% čiste turške cigarete, če kadite Helmar? Kot drugi, boste tudi vi začeli z veseljem kaditi turške.

Resničen dogodek.

Evropejec, ki je doživel japonski potres, se je peljal na ladji domov. Grozni dogodki, ki jih je doživel za časa japonskega potresa, pa so čisto zlomili njegove živce in ko je slišal o tajfunu in grozovitih moči tega viharja, je bil prepričan, da ga čakajo še strašote tajfuna. To ga je tako pretreslo, da se je obesil, ko je postal morje nekoliko nemirno. Truplo nesrečneža so našli v platno, pritrđili k nogam svinec in treba je bilo samo še, da izmoli nad truplom duhovnik molitve in pogreb bi se mogel izvršiti. Na krovu pa so bili duhovniki osmih ver. Ker se ni vedelo, katere vere je bil pokojni, so vsi duhovniki reklamirali za sebe pravico, da izvrše pogreb. Nastala je ostra pravda, kateremu duhovniku gre ta pravica. Končno ni preostalo drugega, kot da je vseh osem duhovnikov hkrati opravila pogrebna molitve. Duša pokojnika je bila tako čisto gotovo rešena.

Gasela napravi na begu lahko 26 kilometrov na uro.

Knjigarna "Glas Naroda"

Table listing various books and their prices, including sections for 'Molitveniki', 'Poučne knjige', 'Igre', 'Poesmi in poezije', 'Poesmi z notami', and 'Razne povesti in romani'.

"GLAS NARODA" (Slovenic Publishing Company) 82 Cortlandt St., New York

Zenitovanje.

Spisal C. Golar.

I.

On srp je plaval med zvez-
in rezal bele oblake, ki so
posojeno borili po nebu in
v tsnem objemu splavala
nad vode studene, nad go-
vne. Pa kaj nam mar nočno
vnanje lahkomišelnih in ne-
vritnih popotnikov simjega
Rajski pogledimo, kako se že
Zaplotarjev Andrej pri lepi
!

oko lestvico je pristavil in
l po njej do prijaznega o-
na katerem so cveteli na-
in rozenkravt. Ker je bila
julijaska noč, je bilo okno
ražaj odprto, in Andrej je ne-
časa poslušal rahlo dihanje
dekleta. Ko se je naskljal,
okleal!

Nežika! Ali spiš, ali kar tako
!

Nežika je nehala sposti, in An-
je vedel, da se je zbudila in
otuhnila. Zato je nadaljeval:
Kar k oknu priteci in mi dober
reči!"

Nežika je vzdihnila in se zaspas-
mejala:

O, Andrej, zakaj me pa bu-
Ali si res tako mlak, ali pa
ne delaš podnevi, da mi ne daš
i pomoči."

Glej jo no, ali ne veš, da sem
in da iščem neveste? K tebi
prišel, da te pobaram, če hočeš
moja. Saj veš, da imamo pri-
tri hiše in dva hleva repov.
ti je prav?"

Veš, Andrej, ne rečem, da bi
ne vzela ali nič posebno ni ni-
po volji. Kaj si pa imel z An-
ovo Zpelico? Kar povej! Saj-
videli kako sta brala jagode
v Primoževem lesu!"

Nežika, Nežika," se je raz-
ženin, "to pa že ni res! Se
nam jo komaj. Samo to vem,
ima rjavo kočmajko ob ne-
ah. Ti imaš po žametno, zato
me tebe veliko rajši."

Že dobro, kar domov pojdi,
te mi imaš kaj povedati, se pa
edeljo oglasi, ko bomo vsi do-
!

"Pa nikar nič ne zameri," je
al Andrej. "Pa saj k oknu pri-
mi roko podaj, če sva še kaj!
zakaj si tako kratkih besedi!"

"Oh, kako si tečen je pa zato
elica bolj zgovorna s teboj. Le
vej mi, kolikokrat si že bral
gode s tisto Spelico?"

"Ne bodi no kot nobena!" —
aj maj imam s tisto krevso?"

"No, že prav, lahko noč. An-
ej! V nedeljo popoldne se o-
asi, takrat so mati doma."

"Pa naj bo tako! Pozdravljaj-
!"

In Andrej je odšel po lestvi in
zavriskal in pokleal na ko-
jžo. Tam nekje za vaškimi po-
se mu je oglašil pes.

"Žalosten fant je to," je mi-
la Nežika, ko že ni bilo nikjer
enega ysovalca. "Pa grd je,
zav in ves kriv je že. In dolge,
ščne roke ima."

Kar stresla se je, tako malo
je bil po volji

"To je pa Kočarjev Tonček
ves drug korenjak. Nabiksa-
je škornjice nosi, zavihane mu-
učke in gleda kakor sam zlo-
ek. Tistega bi rad imela, tiste-
a," je sklenila Nežika in za-
dehala. Objela se je okolo prs-
n pogledala na okno.

"O, zakaj nima Tonček treh
š, ali pa, da bi imel vsaj eno!
ima samo gosto šumo z veli-
m macesnom, ha, ha!"

Zasmejala se je in zaspala. —
venutek kasneje se je nasloni-
lestvica iznova na njeno oken-
in zopet je mlad junak, golo-
in temen, plezal navzgor.

Nežika, če sem tvoj, oglasi se
ej! Če ti pa nisem všeč, grem
preč."

se si še ni zmel oči, a spo-
že po glasu, kdo stoji pri-
mejala se je veselo in ži-
in skočila nasproti:

tonček, ali si res ti! Po-
bodi, zakaj te ni bilo
v vas! Kod si hodil?"

je roko.

"Zakaj pa nič ne govoriš? Ne
veš, kako te imam rada! Ravno-
kar je bil Zaplotarjev Andrej pri
meni in me je vprašal, če bi ga
vzela. Oh, zakaj ne morem biti
tvoja!"

"Nežika, saj veš, da je pri nas
vse narobe. Stari je vse zapil, in
drugi mesec grem po svetu."

Dekle je zajakalo in je objelo
fanta okoli vratu.

"Oh, da mora biti tako! In na-
zadnje bom morala vzeti Andreja.
Druga me ne mara, ker nisno bo-
gati. Zaplotarja pa nobena druga
noče, ker je grd kot satan."

Tonček je molčal in trdno sti-
skal dekletu roko.

"Z menoj veš, kako je! V Ame-
riko pojdem in ne bo me nazaj.
Pozabila se boveda."

Nežika je vzela nagelj z okna,
ki je bil na poti in je Tončka te-
sneje objela.

"Nazadnje bom seveda vzela
Andreja. Ali ti počakaj vsaj tako
dolgo, da prideš na mojo svatbo.
Se enkrat naj bom vesela s te-
boj!"

Tonček je molčal in nekaj mi-
slil. Nato se je nagmil k dekletu
in ji na uho dolgo, dolgo šepetal.

"Ali ne? Pravijo, da je malo
dobro!"

"Ne, ne, tega ne," se je branila
Nežika. "Vse drugo, samo tega
ne!"

Iznova se je sklonil k njej. V
tistem trenutku se je srebrni srp
na visokem nebu skrčil za kopo
blestečih oblakov. Od vseh strani
so se gnetli nagli nebeski papo-
niki in ga popolnoma zagrnili. In
potem so začele mežikati zvezdice
in v strahu trepetati, ker ni bilo
nikjer njihovega srebrnega tovari-
ša. Drhtele so, in svetle solze so
čim padale iz oči in tekle v črno
noč. A ko se je nazadnje srp izvil
in rešil izpod oblakov, se je za-
čuden oziral na zeleni vrtec ob
beli kmečki hiši. Lestvica je bila
še vedno prislonjena, a Tončka ni
bilo nikjer in tudi Nežike ni bi-
lo pri oknu. Srp je vprašal zvezdi-
ce, ako so videle, kam je izginil,
ali niso mu hotele odgovoriti. —
Srmežljivo so drhtele in trepetale.

"Kaj mu to mari," so si mi-
sle med seboj, "saj tudi me ne
vprašamo, kaj je delal oblak s tisto
meglico, ki se ga je tako zaljub-
ljeno ovijala."

II.

V nedeljo je prišel Andrej s
svojim očetom na Nežikom dom.
Bila sta svatovsko uraljena, v
visokih gorenjskih štebalah, s
srebrnimi gumbi na telovniku in
v kosmatih rjavih kaptoreh.

"A! nam boste dali dekleta,"
je vprašal stari, ko so se pome-
nil: o lanskem snega. "Ali nam
boste dali tistega dekleta, ki jo
za Nežiko kličete? Tegale fanta
ženim, pa sva jo kar k vam mah-
nida."

Nežikina mati je bila vdova, so-
dem otrok je bilo pri hiši in si-
romajčina je gledala skozi okna.
Bela je bila javorjeva miza, ali na
njej ni bilo kruha.

"Pokleali jo bomo," je dejala
mati, drobna ženska srednjih let.
Njen obraz je bil še vedno lep ali
poln skrbi in nadlog. "Če je njej
prav, bo tudi meni. Francek, ste-
dehala. Objela se je okolo prs-
n pogledala na okno.

"O, zakaj nima Tonček treh
š, ali pa, da bi imel vsaj eno!
ima samo gosto šumo z veli-
m macesnom, ha, ha!"

Zasmejala se je in zaspala. —
venutek kasneje se je nasloni-
lestvica iznova na njeno oken-
in zopet je mlad junak, golo-
in temen, plezal navzgor.

Nežika, če sem tvoj, oglasi se
ej! Če ti pa nisem všeč, grem
preč."

se si še ni zmel oči, a spo-
že po glasu, kdo stoji pri-
mejala se je veselo in ži-
in skočila nasproti:

tonček, ali si res ti! Po-
bodi, zakaj te ni bilo
v vas! Kod si hodil?"

je roko.

Nežika se je dolgočasno smeja-
la in je toplo gledala grdega smu-
bača. Bleda je bila v obraz, trudna
in nič se ji ni ljubilo.

"Že dobro," je rekla. "Kar sem
ti obljubila, to bom izpolnila."
Nato je začel stari zavoljo dote,
in ko je zvedel, da ima dekle tri-
sto zapisnih na gruntu, je zago-
odrplo zopet okno in selzmi svoj o-
braz je nagmil k njegovemu.

"Zavoljo bogastva nisva prišla
k vam, ampak zato, ker je dekle
pridno in ker sta že vajena drug
drugega. Veš ti, Marjana," ta-
ko ja bilo ime materi, "bolje je
se bo godilo tvoji hčerki, ka-
kor se je pa tebi. Saj sem se tudi
jaz ženil v mladih letih pri neki
lepi Marjanci. Pa me nisi marala
ženinu. Vse je veselo, vse rjaja in
in si vzela rajše svojega Janeza.
Zato si pa ves svoj živ dan naple-
taš sok in krompir. Tvoja hči pa
giblje in je kuhane ajdove štruk-
je pametnejša, in ti lahko zahva-
liš Boga, da je tako."

Mati ni odgovorila. Gledala je
v tla in mislila na mlade čuse, ko
je še nosila rdečo ruto, rožast
predpasnik, svetle čizmičke in ro-
vričke na prsih in za klobuki.
Janeza, zastavnega korenjaka, in
ga primerjala z Zaplotarjem. In
skoro ji je bilo žal Nežike, in ču-
dno se ji je zdelo, da se je hči so
odločila za Andreja, ki je bil že
mlad ves kriv in pust in dolgoča-
sen.

Stari je udaril ob mizo in spre-
govoril:

"Saj vem, kako ja, Marjana!
Tegale jabolčnika, ki si ga nam
prinesla na mizo, ne bomo pili!
Ti, fantič, kako ti je ime? Jožek
Široko sedi za mizo, reži se na
vse grlo godju Martinu, ki pri-
poveduje veselo povest, ki gruli
kot prase in poje kot petelin.
Včas pomagaj z usesi kot zajček, in
ženim se zagrachota."

No, in proti večeru začno nena-
doma svatje povpraševati, kje je
nevesta? Nikdo ne ve, ženim ne
ve, on sedi za mizo in se reži. Ton-
ček bo vedel. Ali kje je Tonček?
Njega tudi ni.

Drugovi so hudi in pihajo od
jeza, bijejo ob mizo, da skačejo
ltri do stropa.

Nazadnje se začne zanimati tu-
di ženin.

"I no, kje je pa nevesta?"

"Saj res, kje pa je?" povpraša
stari Zaplotar. Pa ona dva se
kmalu naveličata in pozabita. S
starešino pijejo in se menijo o
konjski kupčiji.

"Ali si bila v kamrici brez že-
nina? Hahaha!"

A drugovi niso tega mnenja.
Pri vratih se zasliši hrup in vršič
in kletev. Stoli se lomijo, lesene
noge bijejo ob glave, steklenice
vrše po zraku. Glasneje in glasne-
je gre govoreč. O Tončku se sliši,
o nevesti, kje so ju našli in kako.
Ženinu je okamenel smeh na li-
cih in nevesta je smrtno bleda.

Nežika se je dolgočasno smeja-
la in je toplo gledala grdega smu-
bača. Bleda je bila v obraz, trudna
in nič se ji ni ljubilo.

"Že dobro," je rekla. "Kar sem
ti obljubila, to bom izpolnila."
Nato je začel stari zavoljo dote,
in ko je zvedel, da ima dekle tri-
sto zapisnih na gruntu, je zago-
odrplo zopet okno in selzmi svoj o-
braz je nagmil k njegovemu.

"Zavoljo bogastva nisva prišla
k vam, ampak zato, ker je dekle
pridno in ker sta že vajena drug
drugega. Veš ti, Marjana," ta-
ko ja bilo ime materi, "bolje je
se bo godilo tvoji hčerki, ka-
kor se je pa tebi. Saj sem se tudi
jaz ženil v mladih letih pri neki
lepi Marjanci. Pa me nisi marala
ženinu. Vse je veselo, vse rjaja in
in si vzela rajše svojega Janeza.
Zato si pa ves svoj živ dan naple-
taš sok in krompir. Tvoja hči pa
giblje in je kuhane ajdove štruk-
je pametnejša, in ti lahko zahva-
liš Boga, da je tako."

Mati ni odgovorila. Gledala je
v tla in mislila na mlade čuse, ko
je še nosila rdečo ruto, rožast
predpasnik, svetle čizmičke in ro-
vričke na prsih in za klobuki.
Janeza, zastavnega korenjaka, in
ga primerjala z Zaplotarjem. In
skoro ji je bilo žal Nežike, in ču-
dno se ji je zdelo, da se je hči so
odločila za Andreja, ki je bil že
mlad ves kriv in pust in dolgoča-
sen.

Stari je udaril ob mizo in spre-
govoril:

"Saj vem, kako ja, Marjana!
Tegale jabolčnika, ki si ga nam
prinesla na mizo, ne bomo pili!
Ti, fantič, kako ti je ime? Jožek
Široko sedi za mizo, reži se na
vse grlo godju Martinu, ki pri-
poveduje veselo povest, ki gruli
kot prase in poje kot petelin.
Včas pomagaj z usesi kot zajček, in
ženim se zagrachota."

No, in proti večeru začno nena-
doma svatje povpraševati, kje je
nevesta? Nikdo ne ve, ženim ne
ve, on sedi za mizo in se reži. Ton-
ček bo vedel. Ali kje je Tonček?
Njega tudi ni.

Drugovi so hudi in pihajo od
jeza, bijejo ob mizo, da skačejo
ltri do stropa.

Nazadnje se začne zanimati tu-
di ženin.

"I no, kje je pa nevesta?"

"Saj res, kje pa je?" povpraša
stari Zaplotar. Pa ona dva se
kmalu naveličata in pozabita. S
starešino pijejo in se menijo o
konjski kupčiji.

"Ali si bila v kamrici brez že-
nina? Hahaha!"

A drugovi niso tega mnenja.
Pri vratih se zasliši hrup in vršič
in kletev. Stoli se lomijo, lesene
noge bijejo ob glave, steklenice
vrše po zraku. Glasneje in glasne-
je gre govoreč. O Tončku se sliši,
o nevesti, kje so ju našli in kako.
Ženinu je okamenel smeh na li-
cih in nevesta je smrtno bleda.

III.

Nocoj ni srpa na nebu, zakaj
požeto je klasje, in tudi zveč ni,
ki bi z drobnimi, jasnimi očmi
dale na zemljo. Ali zato vajo
bliski od severa na jug, križajo
se in krečejo kot jeklene sablje,
grom rjove in tuhi.

Nežika obhaja zadnjo sbojo de-
kliško noč. Lučka gori v njeni
kamrici, na stolu je njena poročna
obleka in bel venci. Dekle gleda,
a nič veselja ni v njenih očeh, za-
mišljena je, in oblijava jo solze.

"Zakaj sem se vdala Andreju?"
Mari bi ostala dekle, morda bo
imel Tonček v Ameriki srečo in
me ne bo pozabil." To premišlju-
je in težje in težje ji je srce, in
grenkejšo so solze, ki ji teko po
licih.

Pri oknu zasliši šum, ogleda se
in vidi in sliši Tončka:

"Kaj ti je, Nežika? Ali si tako
vesela, da joksaj, ali si pozabila,
da je jutri tvoja poroka?"

Dekle ugasmne luč in pride k
oknu.

"Zakaj si prišel danes? Ali te
ni strah noči?"

"Ali ti ni prav? Samo še nocoj
sem prišel in jutri na svatbi me
vidiš zadnjikrat. V nedeljo grem
in me vidimo se več, morda nikoli
ali pa takrat, ko —"

"Zakaj govoriš! Ali bodi vesel,
ali bodi tiho! Dovolj sem žebojna
in najrajši bi videla, da to ne bi
bilo resnico. Ne morem se priva-
diti misl, da bom Andrejeva. In
vsega si ti kriv! Ali ti je tre-
ba v Ameriko? In če greš, ali ne
bi mogel vzeti mene s seboj?"

Tonček je molčal. Čutil je, da
ima dekle prav.

"A kaj bi bilo, da te vzamem?
Lakota in reva. Jaz nisem za že-
no, in kakor ti je danes hučo da
vzamem Andreja, tako bi se čes

Nežika se je dolgočasno smeja-
la in je toplo gledala grdega smu-
bača. Bleda je bila v obraz, trudna
in nič se ji ni ljubilo.

"Že dobro," je rekla. "Kar sem
ti obljubila, to bom izpolnila."
Nato je začel stari zavoljo dote,
in ko je zvedel, da ima dekle tri-
sto zapisnih na gruntu, je zago-
odrplo zopet okno in selzmi svoj o-
braz je nagmil k njegovemu.

"Zavoljo bogastva nisva prišla
k vam, ampak zato, ker je dekle
pridno in ker sta že vajena drug
drugega. Veš ti, Marjana," ta-
ko ja bilo ime materi, "bolje je
se bo godilo tvoji hčerki, ka-
kor se je pa tebi. Saj sem se tudi
jaz ženil v mladih letih pri neki
lepi Marjanci. Pa me nisi marala
ženinu. Vse je veselo, vse rjaja in
in si vzela rajše svojega Janeza.
Zato si pa ves svoj živ dan naple-
taš sok in krompir. Tvoja hči pa
giblje in je kuhane ajdove štruk-
je pametnejša, in ti lahko zahva-
liš Boga, da je tako."

Mati ni odgovorila. Gledala je
v tla in mislila na mlade čuse, ko
je še nosila rdečo ruto, rožast
predpasnik, svetle čizmičke in ro-
vričke na prsih in za klobuki.
Janeza, zastavnega korenjaka, in
ga primerjala z Zaplotarjem. In
skoro ji je bilo žal Nežike, in ču-
dno se ji je zdelo, da se je hči so
odločila za Andreja, ki je bil že
mlad ves kriv in pust in dolgoča-
sen.

Stari je udaril ob mizo in spre-
govoril:

"Saj vem, kako ja, Marjana!
Tegale jabolčnika, ki si ga nam
prinesla na mizo, ne bomo pili!
Ti, fantič, kako ti je ime? Jožek
Široko sedi za mizo, reži se na
vse grlo godju Martinu, ki pri-
poveduje veselo povest, ki gruli
kot prase in poje kot petelin.
Včas pomagaj z usesi kot zajček, in
ženim se zagrachota."

No, in proti večeru začno nena-
doma svatje povpraševati, kje je
nevesta? Nikdo ne ve, ženim ne
ve, on sedi za mizo in se reži. Ton-
ček bo vedel. Ali kje je Tonček?
Njega tudi ni.

Drugovi so hudi in pihajo od
jeza, bijejo ob mizo, da skačejo
ltri do stropa.

Nazadnje se začne zanimati tu-
di ženin.

"I no, kje je pa nevesta?"

"Saj res, kje pa je?" povpraša
stari Zaplotar. Pa ona dva se
kmalu naveličata in pozabita. S
starešino pijejo in se menijo o
konjski kupčiji.

"Ali si bila v kamrici brez že-
nina? Hahaha!"

A drugovi niso tega mnenja.
Pri vratih se zasliši hrup in vršič
in kletev. Stoli se lomijo, lesene
noge bijejo ob glave, steklenice
vrše po zraku. Glasneje in glasne-
je gre govoreč. O Tončku se sliši,
o nevesti, kje so ju našli in kako.
Ženinu je okamenel smeh na li-
cih in nevesta je smrtno bleda.

ALI VESTE.

da preživlja kralj Aleksander svoje
počitnice na Bledu in da tam sprejema
v avdiciji tujezemске diplomate? Ali
veste, da 20 Helmar cigaret ne stane
več kot 20 navadnih cigaret in da so
nekajkrat več vredne? Milijoni kadil-
cev so začeli kaditi turški tobak — že
mora biti kak vzrok.

NEWYORSKA LEPTICA

Slika nam predstavlja Dorothy
Knapp, ki je dobila pred dve-
mi leti v Atlantic City prvo da-
riko kot najlepša ameriška de-
kleca. Sedaj je angažirana pri
Ziegfeld Follies v New Yorku.

Krvavi boji s kačaki.

IZ kosovske Mitrovice prihaja
poročila o krvavih bojih med
vojaštvom, orožniki in kačaki.
Zadnji spopad, ki je bil dne 16.
julija je po številu žrtev prekosil
vse dosedanje borbe s kačaki in
komitami v Južni Srbiji.

Kmalu bo dve leti od tega, od-
kar se je znani razbojniški kolo-
vodja Azen Bejta iz Galice v dre-
niškem srezu predal oblastem. Ta-
krat je sklenil z oblastmi nekako
premirje in je obljubil, da ne bo
s svojimi ljudmi vršil nobenih na-
padov več. Azen Bejta se je vr-
nil v svoje selo in se nastanil v
dvanadstropni hiši, katero so mu
zgradili seljaki. Živel je kakor
beg. Poleg sebe je imel vedno o-
koli 20 ljudi za telesno stražo.
Kamorkoli se je ganil, so ga spre-
mljali njegovi gardisti, oboroženi
do zob. Hrano in druge potreb-
ščine so mu nosili seljaki. Trem
ali štirim vsem je celo naložil
davke. Prebivalci vasi Galice, Zu-
boveo, Mekušnici in Ljuboveci so
se mu slepo pokoravali. S kačaki
je živel v trajni zvezi in njegovi
ljudje so z roparskimi tolpmi ple-
dili po vaseh. Od neki priliki so
roparji na intervencijo Azen Bej-
te vrnili kmetom pokradeno ži-
vino. Oblast ga je večkrat pozva-
la ne odgovor, toda on se ni me-
nil za to.

V zadnjem času je bilo opažati
v Azen Bejtovi okolici več kača-
kov. Med 14. in 15. julijem je od-
šel močan oddelek vojaštva in
zanadarmerije z mitraljezi in
dvema ropoma nad roparje. Voje-
štvo je obkolilo gori navedene va-
si, a zandarmerijske patrole so o-
prezno vkorakale v vasi z name-
nom, da pozovejo Azen Bejto in
kačake, da se predajo. Čim so se
pojaviли orožniki v vaseh, je začelo
deleževati krogelj iz kačakskih pušk.
Iznenadeni orožniki so zbežali na
vse strani, iščeč zavetja, odkoder
so začeli s streljanjem odgovar-
jati. Med točo krogelj so orožniki
pozivali kačake, naj se udajo. Ti
pa so streljali še besneje in zade-
ti orožniki so padali kakor snopi.

V tem je stopilo vojaštvo v ak-
cijo. Začelo se je streljati s to-
povi na Galice in prva granata
je padla na Azen Bejtovo hišo.
Ko se je jela hiša rušiti, je prile-
tel ven Azen Bejta v samih spod-
njih hlačah in v srcaji. Zdirjal je
na dvorišče in sklical svoje lju-
di. Nekateri orožniki trdijo, da
je bil Azen Bejta ranjen in krvav.
Iz prvotne borbe se je razvila pra-
va vojska. Mitraljeze in topovi so
odlično vršili svojo dolžnost, a tu-
di kačaki so krepko odgovarjali.
Slednjic so vojaki toliko napre-
dovali, da so začeli metati bombe
v hiše. Kačaki so imeli polne vreče
municije po hišah in so bili dobro
pripravljeni za napad vojske.
Vsaka hiša je bila za sebe trdnja-
vica. Kačaki so bili tudi založeni
z bombami.

Orožniki in vojaki so se borili
junsko. Vojakom je poveljeval
polkovnik Tihomir Stopanovič, a
orožnikom major Jerakovič.

Okoli polodne je bila kačaska
vas le še ena sama ogromna raz-
valina. Vse križem so ležali mrtvi,
orožniki, vojaki in kačaki. Sled-
njih je padlo v ljuti borbi blizu
200, med njimi tudi nekaj takih,
na katerih glave je notranje mi-
nistristvo razpisalo večje ali manj-
še nagrade.

Ne ve se še točno, ali je Azen
Bejta ubežal, ali je padel v bo-
ju. V slučaju, da je odnesel pete,
bi to pomenilo nove boje in nova
krvoprelitja.

Padle vojake in orožnike so na
slovesen način pokopali na poko-
pališču v Mitrovici.

Svatje so se vrnili od poroke in
nevesta Nežika že sedi pri svojem
Kmalu bo dve leti od tega, od-
kar se je znani razbojniški kolo-
vodja Azen Bejta iz Galice v dre-
niškem srezu predal oblastem. Ta-
krat je sklenil z oblastmi nekako
premirje in je obljubil, da ne bo
s svojimi ljudmi vršil nobenih na-
padov več. Azen Bejta se je vr-
nil v svoje selo in se nastanil v
dvanadstropni hiši, katero so mu
zgradili seljaki. Živel je kakor
beg. Poleg sebe je imel vedno o-
koli 20 ljudi za telesno stražo.
Kamorkoli se je ganil, so ga spre-
mljali njegovi gardisti, oboroženi
do zob. Hrano in druge potreb-
ščine so mu nosili seljaki. Trem
ali štirim vsem je celo naložil
davke. Prebivalci vasi Galice, Zu-
boveo, Mekušnici in Ljuboveci so
se mu slepo pokoravali. S kačaki
je živel v trajni zvezi in njegovi
ljudje so z roparskimi tolpmi ple-
dili po vaseh. Od neki priliki so
roparji na intervencijo Azen Bej-
te vrnili kmetom pokradeno ži-
vino. Oblast ga je večkrat pozva-
la ne odgovor, toda on se ni me-
nil za to.

V zadnjem času je bilo opažati
v Azen Bejtovi okolici več kača-
kov. Med 14. in 15. julijem je od-
šel močan oddelek vojaštva in
zanadarmerije z mitraljezi in
dvema ropoma nad roparje. Voje-
štvo je obkolilo gori navedene va-
si, a zandarmerijske patrole so o-
prezno vkorakale v vasi z name-
nom, da pozovejo Azen Bejto in
kačake, da se predajo. Čim so se
pojaviли orožniki v vaseh, je začelo
deleževati krogelj iz kačakskih pušk.
Iznenadeni orožniki so zbežali na
vse strani, iščeč zavetja, odkoder
so začeli s streljanjem odgovar-
jati. Med točo krogelj so orožniki
pozivali kačake, naj se udajo. Ti
pa so streljali še besneje in zade-
ti orožniki so padali kakor snopi.

V tem je stopilo vojaštvo v ak-
cijo. Začelo se je streljati s to-
povi na Galice in prva granata
je padla na Azen Bejtovo hišo.
Ko se je jela hiša rušiti, je prile-
tel ven Azen Bejta v samih spod-
njih hlačah in v srcaji. Zdirjal je
na dvorišče in sklical svoje lju-
di. Nekateri orožniki trdijo, da
je bil Azen Bejta ranjen in krvav.
Iz prvotne borbe se je razvila pra-
va vojska. Mitraljeze in topovi so
odlično vršili svojo dolžnost, a tu-
di kačaki so krepko odgovarjali.
Slednjic so vojaki toliko napre-
dovali, da so začeli metati bombe
v hiše. Kačaki so imeli polne vreče
municije po hišah in so bili dobro
pripravljeni za napad vojske.
Vsaka hiša je bila za sebe trdnja-
vica. Kačaki so bili tudi založeni
z bombami.

Orožniki in vojaki so se borili
junsko. Vojakom je poveljeval
polkovnik Tihomir Stopanovič, a
orožnikom major Jerakovič.

Okoli polodne je bila kačaska
vas le še ena sama ogromna raz-
valina. Vse križem so ležali mrtvi,
orožniki, vojaki in kačaki. Sled-
njih je padlo v ljuti borbi blizu
200, med njimi tudi nekaj takih,
na katerih glave je notranje mi-
nistristvo razpisalo večje ali manj-
še nagrade.

Ne ve se še točno, ali je Azen
Bejta ubežal, ali je padel v bo-
ju. V slučaju, da je odnesel pete,
bi to pomenilo nove boje in nova
krvoprelitja.

Padle vojake in orožnike so na
slovesen način pokopali na poko-
pališču v Mitrovici.

Svatje so se vrnili od poroke in
nevesta Nežika že sedi pri svojem
Kmalu bo dve leti od tega, od-
kar se je znani razbojniški kolo-
vodja Azen Bejta iz Galice v dre-
niškem srezu predal oblastem. Ta-
krat je sklenil z oblastmi nekako
premirje in je obljubil, da ne bo
s svojimi ljudmi vršil nobenih na-
padov več. Azen Bejta se je vr-
nil v svoje selo in se nastanil v
dvanadstropni hiši, katero so mu
zgradili seljaki. Živel je kakor
beg. Poleg sebe je imel vedno o-
koli 20 ljudi za telesno stražo.
Kamorkoli se je ganil, so ga spre-
mljali njegovi gardisti, oboroženi
do zob. Hrano in druge potreb-
ščine so mu nosili seljaki. Trem
ali štirim vsem je celo naložil
davke. Prebivalci vasi Galice, Zu-
boveo, Mekušnici in Ljuboveci so
se mu slepo pokoravali. S kačaki
je živel v trajni zvezi in njegovi
ljudje so z roparskimi tolpmi ple-
dili po vaseh. Od neki priliki so
roparji na intervencijo Azen Bej-
te vrnili kmetom pokradeno ži-
vino. Oblast ga je večkrat pozva-
la ne odgovor, toda on se ni me-
nil za to.

V zadnjem času je bilo opažati
v Azen Bejtovi okolici več kača-
kov. Med 14. in 15. julijem je od-
šel močan oddelek vojaštva in
zanadarmerije z mitraljezi in
dvema ropoma nad roparje. Voje-
štvo je obkolilo gori navedene va-
si, a zandarmerijske patrole so o-
prezno vkorakale v vasi z name-
nom, da pozovejo Azen Bejto in
kačake, da se predajo. Čim so se
pojaviли orožniki v vaseh, je začelo
deleževati krogelj iz kačakskih pušk.
Iznenadeni orožniki so zbežali na
vse strani, iščeč zavetja, odkoder
so začeli s streljanjem odgovar-
jati. Med točo krogelj so orožniki
pozivali kačake, naj se udajo. Ti
pa so streljali še besneje in zade-
ti orožniki so padali kakor snopi.

V tem je stopilo vojaštvo v ak-
cijo. Začelo se je streljati s to-
povi na Galice in prva granata
je padla na Azen Bejtovo hišo.
Ko se je jela hiša rušiti, je prile-
tel ven Azen Bejta v samih spod-
njih hlačah in v srcaji. Zdirjal je
na dvorišče in sklical svoje lju-
di. Nekateri orožniki trdijo, da
je bil Azen Bejta ranjen in krvav.
Iz prvotne borbe se je razvila pra-
va vojska. Mitraljeze in topovi so
odlično vršili svojo dolžnost, a tu-
di kačaki so krepko odgovarjali.
Slednjic so vojaki toliko napre-
dovali, da so začeli metati bombe
v hiše. Kačaki so imeli polne vreče
municije po hišah in so bili dobro
pripravljeni za napad vojske.
Vsaka hiša je bila za sebe trdnja-
vica. Kačaki so bili tudi založeni
z bombami.

Orožniki in vojaki so se borili
junsko. Vojakom je poveljeval
polkovnik Tihomir Stopanovič, a
orožnikom major Jerakovič.

Okoli polodne je bila kačaska
vas le še ena sama ogromna raz-
valina. Vse križem so ležali mrtvi,
orožniki, vojaki in kačaki. Sled-
njih je padlo v ljuti borbi blizu
200, med njimi tudi nekaj takih,
na katerih glave je notranje mi-
nistristvo razpisalo večje ali manj-
še nagrade.

Ne ve se še točno, ali je Azen
Bejta ubežal, ali je padel v bo-
ju. V slučaju, da je odnesel pete,
bi to pomenilo nove boje in nova
krvoprelitja.

Padle vojake in orožnike so na
slovesen način pokopali na poko-
pališču v Mitrovici.

Mesto brez hotela.

Mesto Arhangelsk na Ruskem
ima 40.000 ljudi, pa nobenega ho-
tela. Kdor hoče prenočiti, si mora
poiskati sobo v kakem zaseb-
nem stanovanju.

Najvišja stavba na svetu

je Eiffelov stolp v Parizu; 300
metrov je visok, tako kot Šmarna
gora nad Ljubljano. Ves je iz že-
leza. In vendar ima neki most na
Angleškem črtak toliko železa v
sebi kot ta veličanski stolp.

Nemirna Perzija.

Kaj ve povedati bivši poveljnik
perzijske policije? Doba držav-
nih prevratov se je začela leta
1921. Sardar Sepah je bil abso-
luten gospodar. Agitacija za re-
publiko.

Nedavno tega se je vrnil v Ev-
ropo švedski general Westdahl,
ki je bil enajst let poveljnik vo-

MORSKI JASTREB.

Spisal Rafael Sabatini. — Za G. N. priredil G. P.

40

(Nadaljevanje.)

Sedmo poglavje.

MARZAK-BEN-ASAD.

Celih štirideset kamel je bilo treba, da so prevedli tovor s holandske ladje v Kasbah in sprejeli, kateremu je načeloval Sakr-el-Bar sam, je bil tak kot ga niso ljudje še nikdar videli na ozkih ulicah Alžira ob priliki povratka kakoga korzarja. Ta sprejod je bil v polni meri vreden največjega mohamedanskega zavojevalca, kar jih je kedaj jadrlo po morju, kajti on je prekosil vse svoje predhodnike s tem, da si je drznil odjadrati na odprti Atlantik, česar ni storil dotodaj še noben korzar.

Na celu sprejoda je korakalo sto korzarjev v svojih kratkih kaftanih vsake možne barve. Oboroženi so bili z vsem mogočim orožjem in nekateri so celo nosili oklepe in čelade. Nato so prišli uklenjeni jekniki, katere so neprestano bičali spremljajoči jih korzarji. Nato je prišel nadaljni oddelek korzarjev in za njimi sprejod vitkih kamel, obloženih s plenom. Sakr-el-Bar sam je jahal na snežnobelem arabskem konju, z okrašenim turbanom na glavi.

V ozkih ulicah so se skrivali gledalci v veže, da jih ne pohodijo težko obložene kamele. Na bolj odprtih prostorih, kot ob obeh straneh, ne trgu pred citadeo Asada pa se je zbrala kričeča ljudska množica v paleh afriških solnčnih zarkih.

Sprejod je prikorakal na dvorišče trdnjave, kjer je sedel paša v divanu, v senc velikanjskih pahljač. Poleg njega sta stala vezir Tsamani in Marzak.

Lice paše je bilo mrko in zamišljeno, ko je opazoval prihod tega sprejoda obloženih kamel. Njegove misli so se še vedno preletale z dvomi glede Sakr-el-Bara, katere je zasejal v njegovo srce pred leti govori Fenzile. Ob pogledu na korzarskega voditelja pa se je njegov obraz naenkrat razjasnil, oči so zablistele in dvignil se je, da ga pozdravi, kot bi pozdravil očca svojega sina, ki je šel skozi nevarnosti v službi, dragi obema.

Sakr-el-Bar je stopil na dvorišče peš, kajti pri vratih je skočil s konja.

Odkorakal je proti divanu, v spremstvu Alija ter nekega drugega, ki je bil zagorel in nosil rdečo brado. V tem je vsakdo lahko spoznal Jasper Leigha, preoblečenega v obleko renegata.

Sakr-el-Bar je pokleknil ter se vrgel v prah pred princem.

— Blagoslov Alaha in Njegov mir, tebi, o gospod, — je rekel. Asad, ki se je sklonil, da dvigne to sijajno postavo, ga je obšel tako nezno, da je pričela Fenzile, ki je opazovala prizor skozi zamreženo okno, škripati z zobmi.

— Slava Alahu in našemu gospodu proroku, da si se vrnil in zdrav sin moj, — je rekel. — Že je bilo moje staro srce vzradošeno vsled novice o zmagah, katere si izvojeval za vero.

Nato se je pričelo razkazovanje vseh bogastev, iztrganih Holandcem in če je že Otman podžgal pričakovanja Asada, je pogled, ki se je tedaj razkril pred njegovimi očmi, daleko prekašal vsa pričakovanja.

Ko je bil zaključen pregled, so poslali vse v zakladnico in Ali je dobil naročilo, da sestavi seznam ter določi, koliko pride na vsakega, — kajti pri takih pustolovstvih so bili vsi družabniki, od paše semega, ki je zastopal državo pa do najbolj navadnega korzarja, ki se je nahajal na krovu ladje. Vsak je dobil svoj delež, soglasno s činom in dvajsetina skupne vrednosti je pripadla Sakr-el-Baru samemu.

Na dvorišču so ostali le še Asad, Marzak, janičarji ter Sakr-el-Bar z Alijem in Leighom. Tedaj je predstavil Sakr-el-Bar paši svojega novega častnika kot človeka, katerega je obsenčila milost Alaha, kot velikega borilca in izkušnega mornarja, ki je posvetil svoje zmožnosti in življenje službi Islama ter stoji sedaj pred Asadom, da ga potrdi v uradu.

Marzak se je vmešal ter vzkliknil jezno, da je že preveč takih prejšnjih nazarenskih psov, da bi bilo nespametno pomnožiti njih število in da je ravnal Sakr-el-Bar samolastno, ko je storil to.

Sakr-el-Bar ga je meril s pogledom in katerem sta bila pomešana srd in presenečenje.

— Praviš, da je samolastno, če pridobim človeka za našega gospoda Mohameda? — je vprašal. — Pojdi in čitaj Koran in videš boš, da se to navaja kot dolžnost vsakega resničnega vernika. In pomisli, o sin Asada, da obli strem času, ko v svoji majhni modrosti zaničuješ ene, katere je blagoslovil Allah ter povedel iz teme, v kateri so živeli, v sijajno mesečno vero, zaničuješ tudi mene in svojo lastno mater, kar pa je malenkostna stvar ter žališ kine Alaha, kar pomenja noditi po potih, ki vodijo v pekel!

Jezin in poražen se je Marzak umaknil za korak ter pričel mevit z jeznim pogledom korzarja. Tedaj pa je Asad primikal ter se odobravalno nasmejal.

— Res, dobro si poučen v pravi veri, Sakr-el-Bar, — je rekel. — Ti si isti očca modrosti kot poguma.

Nato pa je pozdravil Master Leigha, ki je bil sprejet v vrste pravovernih pod imenom Jasper-Reis.

Ko je bilo storjeno to, sta bila renegat in Ali odpuščena in istakotako janičarji, ki so takoj zapustili svoje pozicije za Asadom ter odšli na stražo k vratom. Nato je paša tlesknil v roki in sužnjem, ki so prišli je ukazal, naj prinesejo jedi. Prosil je Sakr-el-Bara naj se le poleg njega na divan.

Sužnji so prinesli vode za umivanje rok ter nato jedila različne vrste.

Asad je pomočil svoje prste v lončeno posodo ter zlomil kruh. To je bil signal za Sakr-el-Bara in Marzaka, naj storita isto. Korzarja je povabil naj prične jesti ter pripovedovati medtem svojo povest.

Ko je storil to in ko ga je Asad pohvalil, mu je stavil Marzak vprašanje.

— Ali si se napolil na to nevarno potovanje v daljno deželo izključno le v namenu, da dobiš ta dva angleška sužnja?

— To je bil le del mojega načrta, — se je glasil mirni odgovor. — Odšel sem na morja v službi proroka, kot dokazuje uspeh mojega potovanja.

— Ti nisi vedel, da bo ta nizozemskega ladja križala tvojo pot, — je rekel Marzak ter s tem ponovil besede svoje matere.

— Nisem vedel — je rekel Sakr-el-Bar ter se nasmehnil zaupno, tako zaupno, da je bilo Asadu komaj treba poslušati odgovor. — Ali nisem zaupal v Alaha, Vsevedočega in Vidočega?

(Dalje prihodnjik.)

Prekrasno spoznanje.

Spisali Fred. Boutet.

(Iz francosčine.)

— Milan! No, ali boš prišel h koožu ali ne?

Gospa Vesselot, ki je prišla tihod do možne pisalne sobe, potem pa hrupno odprla vrata, je jezno zaklicala te besede.

Vesselot je skočil s stola, pri tem pa naredil veliko packo na pisimo, ki ga je ravno končeval.

— Moj Bog, kako so me prestrašil, Alma!

Skomizgnila je z rameni:

— Prava reč! Menda te ne bo konec radi tega! Ali je bilo treba, da sem te morala priti klicati sama, ko te je že dvakrat klicala služkinja.

— Samo pet minut sem rekel, da počakajte, dokler ne skončam važnega pisma in...

— Ti ne boš nič zapovedoval! Nobena služkinja ne bi ostala, ako bi se morala ravnati po tvojih kapricah... Za koga me imaš, da me pušči tako dolgo čakati?

Gledal jo je, kako je stala pred njim tako vitka, vzravnana na malih nožicah. Kako je bila skrčena. Toda njen značaj!... Moj Bog, ta despotizem, katerega je prenašal že dve leti kot ubogljiv hlapec, a ki se mu vendar ni mogel privaditi.

— Grem, draga, je rekel malo dušno.

Sledil ji je v jedilnico. Med kosilom je videl, da se zopet niso ozirali na njegov okus, temveč so pripravili jedi, ki jih ni posebno ljubil. Kakor vedno, ga je tudi sedaj pričela Alma izpraševati:

— Kaj boš delal popoldne?

— Kakor navadno, šel bom v tovarno.

— Seveda, dvoriti tipkaricam!

— Ah, kakšna si, Alma!

— Nadaljuj!... Potem?

— Potem imam sestanek s bankirjem Avrilom. Potem...

— si baviš od ostricih lase, ker so predolgi in izgledaš že smešno. Potem boš obiskal malega Lepreja, ki ima ošpice, kajti jaz ne utegnem.

— In ti, kaj boš delala, se je opogumil Vesselot.

— Ne vem. Bom videla. Glej, da prideš danes kmalu domov. Perlimijevi so nam poslali vstopnice za ložo.

Vesselot je osupnil.

— Toda midva ne moreva iti danes v gledališče, saj veš, da bova večerjala pri moji sestri.

Gospa Vesselot, ki je ravno nalivala kakao, ga je pogledala jezno in menila zaničljivo:

— Ali se hočeš norčevati iz mene? Tako torej. Perlimijevi so bili tako dobri in nam poslali vstopnice, ker se bodo danes predvajali indijanski plesi, za katere je toliko zanimanja, da se ljudje puhtijo za prostore; ti pa hočeš, da bi šla plesnit k tvoji stari, prifrknjeni sestri. Ne boš, mali, zapomni si: ne pustim, da bi me žrtvoval svojim sorodnikom. Telefoniraj, ako hočeš in se oprosti ako se ti zdi potrebno; me nič ne briga... Midva greva zvečer k indijanskim plesom.

— Toda premišli, prosim te, draga Almira...

— Dolgočasni me! Si razumel? Dolgočasni me s svojimi sorodniki vred. Šla bova v gledališče... Zaradi zabave, ki jo imam pri tem... O seveda... Sploh pa dovolj beseda... Tako je in nič drugega... nič drugače... In nikar me ne tiraj do skrajnosti. Enkrat sem pa, hvala Bogu, sedaj bom nastopila se že ločila, zakaj ne bi tudi drugi... Prišel je zvečer po sedmi uri.

Šla je iz sobe in zapustila domov, malo vznemirjen, toda odvrata za seboj. Vesselot je žalosten. — Zakaj si prišel tako pozno, pravskih. Groznja, s katero je Alma že večkrat prišla, ga je vselej potrla. Trpel je vsled ga je mopačnosti in strgosti svoje mladi napravljenca, da greva k moji de žene, toda preveč jo je ljubil, sestra?

— Kako praviš, je zajecjela... Ti se upaš!

Pogledala ga je pozorno v oči, da je zardel. Tedaj ga je razumešumen na njenega prvega moža, o la. S prodirajočim pogledom se mu katerem pa ni prav ničesar vedel.

Ko pa je spoznal Almin značaj in trpel pod njim, kakor pod udarci biča, je začutil za tega človeka simpatiji podobno čustvo, ker je gotovo tudi on občutil ženino samopašn naravo. "Nesrečnež," si je mislil, "kako ga obžalujem. Gotovo je delala ž njim, kakor dela sedaj z menoj, dokler se ga ni naveličala in ga zapodila... ali pa je sam ušel. Toda jaz jo preveč ljubim, da bi se mogel ločiti od nje."

Stokrat si je Vesselot že pomnil te besede. Potrat je prišel v svojo tovarno, pregledal delo in dajal ukaze, potem šel v pisarno. Tu ga je pričakoval trgovec, ki se mu je predstavil in izrazil namen, skleniti s tovarno večje naročilo. Bil je jako živahen in zgovoren človek od juga. Vesselotu je bil takoj simpatičen. "Dobro bi bilo, da ga povabim za jutri na kosilo," si je mislil, "samo, ako bo Alma zovoljna s tem. Toda, ker gre tudi za kupčijo, bo ona gotovo privoli-la."

Odločil se je borej in ga povabil.

— Sprejem povabilo, je rekel tuje, z veseljem sprejemem, posebno še, ker mi je čast, da spoznam vašo gospo soprogo še od takrat, ko je bilo poročena s prvim možem, s katerim sva se dobro poznala in imela kupčijske zveze.

— A tako! se začudi nekoliko vznemirjen Vesselot.

— Da. Ah to je bil nesrečen zakon... Uboga mlada žena, bila je tako dobra, vdana in krotka...

— Kaj pravite? je vprašal začudeno Vesselot.

— Pravim, da je mnogo trpetila in da zasluži srečo in mir, ki ga je našla sedaj — o tem sem prepričan — pri tako plemenitem možu kako ste vi... Oprostite mojo familijarnost, toda bilo je res preveč, kar je morala pretrpeti ta ljubezniva žena od svojega surovega moža. Pravi tiran je bil. Varal jo je vedno, do nje pa je bil miren in strog. Morala mu je za vsako uro povedati, kaj je delala. Ni ji dovolil nobene prostosti, nobene zabave. Vsa krivda je bila na njegovi strani, prav vsa. Vem, da ne dvomite o tem, toda hotel sem vam še potrditi, ker sem sam bil večkrat priča njegovim surovim nastopom. Ona si ni upala ukazovati niti služkinjam. Ker jo je tako trpinčil, sem prekinil zveze z njim. Ako je večših hotela kaj oporekati, ji je zlobno zapretil: "Saj se lahko ločiva!" In slednjic, bilo je v Nici, kjer sem se ravno tisti čas tudi mudil, jo je sramotno zapustil... mogoče celo brutalno. Uboga žena, tako krotka in potrpečljiva... bilo je gotovo boljše zanjo.

Tujec se je kmalu nato prisrčno poslovil in Vesselot je ostal sam. Njegovo začudenje je bilo neskončno. Premišljeval je zopet in zopet, kar je zvedel... Alma, krotka, bo-svojim rastjočemu uplivi Trockija pa ne izgleda, da bi komunisti sedaj dovolili nekomunistična športna društva.

Najtežji problem, ki danes razburja rdečo armado, pa je vprašanje dvovlastja v rdeči armadi. Komandni sestav nima namreč glavne besede v armadi. Svojo moč mora deliti s takozvanimi političnimi inštruktorji. Nepopularnost tega dvovlastja je bila vedno velika, toda komunisti niso hoteli za nobeno ceno odstopiti od njega. Zakaj? Ker so vedeli, da je samo vsled tega dvovlastja izključena opasnost, da bi mogla rdeča armada postati orodje v rokah protirevolucionarjev. Politični inštruktorji so špijoni komunistov v rdeči armadi. In teh špijnov komunisti ne morejo pogrešati. V časih, ko je izhajala večina oficirjev iz vrst bivših carskih oficirjev, je bilo seveda brezmiselnost tudi le govoriti o ukinitvi političnih inštruktorjev. Toda danes je komandni se sestav rdeče armade že znatno spopolnjen z absolutnekomunističnih vojnih šol in zlasti ti rdeči oficirji zahtevajo sedaj odpravo dvovlastja. Tik pred začetkom znane "diskusije" je tudi izgledalo, da bodo rdeči oficirji prodrli, toda započeta diskusija je to preprečila. Komunisti se sicer zavedajo, da je dvovlastje armadi škodljivo. Toda predvsem jim je na umu interes stranke in zato ne zaupajo niti svojim rdečim oficirjem.

Upliv Trockija v armadi je stalno večji. Trocki uporablja ves svoj čas za delo v Revolucionar-

ROYAL MAIL

Naravnost v Cherbourg in Hamburg. PRIPRAVNE ZVEZE Z JUGOSLAVIJO. ORBITA .....16 avg., 20 sept., 5 nov. ORCA ..... 30 avg., 4 okt. OHIO ..... 6 sept., 8 okt. Privatne kabine — Izborna hrana. Ujudna postrežba. Za informacije vprašajte svojega lokalnega agenta ali pa THE ROYAL MAIL STEAM PACKET CO. Sanderson & Son, Inc. Agents 26 Broadway New York City

potem pa se zasmejala suho:

— Aha! Ti si srečal nekoga, ki ti je pravil, kakšen je bil moj prvi zakon in ti bi rad poskusil? A, mali, ne, ne, ti nisi za to! On, da... On, pa mihče drugi!... Štiri leta sem bila ubogljiva... Sedaj si ti na vrsti, da ubogaš... Idi; in glej, da se takoj preobčieš, greva k indijskim plesom.

— Da, takoj, je zajecjela Vesselot.

Boljševiška armada.

V zadnjem času se je pričela rdeča armada vidno boljšati. Je to zasluga Trockija, ki je po zopetnem prevzemu predsedniškega mesta v Revolucionarnem Vojnem Svetu posvetil vse svoje sile reorganizaciji rdeče armade. Dokler je bil v vojnem svetu še Trockijev nasprotnik Frunce, je bilo delo Trockija nad vse težavno. Sedaj pa je upliv Frunceja popolnoma padel in z njegovim imenovanjem na službo na Daljnem Vzhodu je sploh prestalo.

Prva odločna novost Trockija je bila, da je popolnoma ustavil ukrajinizacijo armade na jugu Rusije. Ta ukrep je bil v rdeči armadi zelo toplo pozdravljen. Harkovski Vojni Svet je že davno to zahteval, toda šele Trocki mu je izpolnil željo.

Drug vržen ukrep Trockija je bil, da je ustavil nadaljno izvajanje izvršitev teritorialnega sistema, ki ga je upeljal Tuhačevskij.

Predvsem pa si je pridobil Trocki zaslugo za rdečo armado s tem, da je uvedel v rdečo armado nov duh. V vseh vojaških krogih se je pričelo resno delati za dvig bojne pripravljenosti armade. Zlasti se stremi za tem, da se vse prebivalstvo izuči v osnovnih naukih vojaške službe. Vpostavljen je zopet oddelek za splošno vojaško obuko.

V zvezi s tem je vstalo vprašanje o dovolitvi sportnih nekomunističnih društev. Dosedaj so namreč v Rusiji dovoljena samo društva takozvanih Jukov (junih ali mladih komunistov). Cele skazitvem so boljševiki kot čisti buržujsko ustanovo odklanjali. Kljub rastočemu uplivi Trockija pa ne izgleda, da bi komunisti sedaj dovolili nekomunistična športna društva.

Rad bi izvedel kje se nahaja moj bratranec FRANK KNAPFELC, doma iz Jurisic, svoječasnno se je nahajal nekje v državi Penna. Prosim cenjene rojake širom Amerike, če kdo ve za njegov naslov, da naj mi ga poroča, ali naj se sam oglasi. — Tony Knafelc, Box 302, Thomas, W. Va. (2x 12, 13.)

Kretanje parnikov - Shipping News

18. avgusta: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Lafayette, Havre; Cleveland, Cherbourg in Hamburg; Orbita, Cherbourg; Rotterdam, Boulogne; Giulio Cesare, Genoa.

17. avgusta: Sierra Ventana, Bremen.

16. avgusta: Pittsburgh, Cherbourg; Reliance, Cherbourg in Hamburg.

15. avgusta: Paris, Havre; Mauretania, Cherbourg; York, Bremen; Conte Verde, Genoa.

14. avgusta: Arabic, Genoa; Thuringia, Cherbourg in Hamburg.

13. avgusta: Olympic, Cherbourg; President Harding, Cherbourg in Bremen; Mount Clay, Cherbourg in Hamburg; Volendam, Boulogne; Duilio, Genoa.

12. avgusta: Seldilla, Bremen.

11. avgusta: France, Havre; Aquitania, Cherbourg.

10. avgusta: Columbus, Cherbourg in Bremen; Zee Land, Cherbourg.

9. avgusta: Homeric, Cherbourg; Veendam, Boulogne; Orca, Cherbourg; Muenchen, Cherbourg in Bremen; Albert Balin, Cherbourg.

8. avgusta: 1. septembra: La Savoie, Havre. 2. septembra: Resolute, Cherbourg in Hamburg; Arabic, Cherbourg; Canopic, Cherbourg; America, Genoa. 3. septembra: Berengaria, Cherbourg. 4. septembra: Belgenland, Cherbourg; Geo. Washington, Cherbourg; Westphalia v Cherbourg in Hamburg; Bremen v Cherbourg in Bremen. 5. septembra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Rochambeau, Havre; Oblo, Cherbourg in Hamburg; New Amster-

dam, Boulogne; Martha Washington, Trst.

9. septembra: Pres. Roosevelt, Cherbourg; Stuttgart, Cherbourg in Bremen.

10. septembra: Paris, Havre; Mauretania, Cherbourg; Conte Rosso, Genoa.

11. septembra: Lapland, Cherbourg; Luetzow, Cherbourg in Bremen; Minnekahda, Cherbourg.

12. septembra: Olympic, Cherbourg; America, Cherbourg in Bremen; Suffren, Havre; Deutschland, Cherbourg in Hamburg; Ryndam, Boulogne; Colombo, Genoa.

13. septembra: Reliance, Cherbourg; Sierra Ventana, Bremen.

14. septembra: Aquitania, Cherbourg; France, Havre.

15. septembra: Mongolia, Cherbourg; Wuertemburg, Cherbourg in Hamburg.

16. septembra: Giulio Cesare, Genoa.

17. septembra: Homeric, Cherbourg; Columbus, Cherbourg in Bremen; Cleveland, Cherbourg in Hamburg; Orbita, Cherbourg; Rotterdam, Boulogne.

18. septembra: Pittsburgh, Cherbourg; York, Cherbourg in Bremen.

19. septembra: Berengaria, Cherbourg; Chicago, Havre; Duilio, Genoa.

20. septembra: Zeeland, Cherbourg.

21. septembra: Leviathan, Cherbourg; Majestic, Cherbourg; Lafayette, Havre; Mount Clay, Hamburg; Muenchen, Bremen; Volendam, Boulogne; Conte Verde, Genoa.

22. septembra: Resolute, Hamburg.

23. oktobra: Paris, Havre; Mauretania, Cherbourg.

UGOSLAVIJA

V Jugoslavijo

Vi lahko obiščete svojo domovino za eno leto, in če je potrebno, obisk za nadaljnih šest mesecev podjalsite. Vprašajte na bližnjem uradu United States Lines ali pa svojega lokalnega potniškega agenta za vse podrobnosti.

Istočasno preiščite prednosti potovanja na United States Lines parnikih: čiste, udobne kabine, dobra hrana, razveseljava služba, veliki krovi, glasbeni koncerti.

UNITED STATES LINES
45 Broadway, New York City
ali vprašajte vašega lokalnega agenta
Managing Operators for
UNITED STATES SHIPPING BOARD

Kje sta jimo brat JANEZ ZN. DARŠIČ in sestra NEŽA omožena KROVATH. Doma sta v Igavas štev. 21, pošta Stari trg pri Rakeku. Za sestro vem, da je nekje na Virginiji, a za brata pa nič ne vem. Prosim cenjene rojake, če kdo ve, da mi poroča, ali naj se pa samojavita. — Miha Znidaršič, Camp 4 Tanglefoot, B. C., Canada. (2x 12, 13.)

POTEBUJEM GOSPODINJO srednje starosti v hiši na farmi Dostojen dom in plača po dogovoru. — Frank S. Pirnat, R. Hopkinton, Iowa.

Pozor čitatelji.

Oporočite trgovce in sbrtnike, pri katerih kupujete ali naročate in ste njih postrežbe zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste ustregli vsem

Uprava "Glas Naroda"

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

K DOB je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je natančno poučen o potnih listih, priložni in drugih stvarih.

Pojasnila, ki vam jih samorečno dati valed naše dolgoletne izkušnje. Vam bodo gotovo v korist; tudi proročamo vedno le prvovrstne parnike, ki imajo kabine tudi v III. razredu.

Glasom nove naselniške poslave, ki je stopila v veljavo s 1. julijem 1924, zamorejo tudi nezavljani dobiti dovoljenje ostati v domovini eno leto in ako potrebno tudi delj; tozadevna dovoljenja izdaja generalni naselniški komisar v Washington, D.C. Prošnjo za tako dovoljenje se lahko napravi tudi v New Yorku pred odpotovanjem, ter se pošlje proslučen v stari kraj glasom najnovejše oddelbe

Zastopnik za Milwaukee, Wis. je tudi Joseph Koren, 555 Reed St. Rojakom ga toplo priporočamo.

Upravništvo "G. N."

Prav vsakdo — kdor kaj želi; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da ima je števiti uspeh — mali oglasi "Glas Naroda"

Kdor želi dobiti sorodnika svojca iz starega kraja, naj nam piše za pojasnila. Iz Jugoslavije pripuščenih v prihodnjih tneh od 1. julija 1924 naprej vsak po 671 priselencev.

Prodajamo vozne liste za vse ge; tudi preko Trsta zamore slovani sedaj potovati.

Frank Sakser Stat 82 Cortlandt St.,